

Atlas van de zendingsterreinen van de Gereformeerde Kerken in Nederland

<https://hdl.handle.net/1874/401444>

2850

ATLAS

VAN DE ZENDINGSTERREINEN VAN DE GEREFORMEERDE
KERKEN IN NEDERLAND

DOOR

Ds. W. BREUKELAAR
EN Ds. L. G. GORIS

[1932]

MAG
PKB
2816
obl
ex 1

UITGAVE VAN N.V. GEBR. ZOMER EN KEUNING'S UITGEVERSMAATSCHAPPIJ — WAGENINGEN

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK UTRECHT

3946 8701

w

ATLAS

VAN DE ZENDINGSTERREINEN VAN DE GEREFORMEERDE
KERKEN IN NEDERLAND

DOOR

Ds. W. BREUKELAAR
EN Ds. L. G. GORIS

1874

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1874

1874

V O O R W O O R D.

Nadat onderscheidene malen de wenschelijkheid was uitgesproken om in „Het Zendingsblad” van de Gereformeerde Kerken in Nederland in geregelde volgorde een kaartje op te nemen van de verschillende Zendingsterreinen dezer Kerken, is aan dat verlangen voldaan door het plaatsen van een tiental kaarten in de Nummers van Augustus 1931 tot Mei 1932.

Deze kaarten waren geteekend door Ds. L. G. Goris, terwijl de redacteur van het Zendingsblad bij elke kaart een korte beschrijving van het terrein plaatste.

Reeds tijdens de plaatsing in „Het Zendingsblad” kwam het verzoek deze kaarten met de bijschriften in een atlasje samen te voegen en voor lagen prijs beschikbaar te stellen.

De deputaten van de Generale Synode der Geref. Kerken voor de Zending onder Heidenen en Mohammedanen oordeelden, dat aan dit verzoek gevolg moest worden gegeven. Zij droegen aan ondergeteekenden op de uitgave daarvan te verzorgen.

De kaarten, die in „Het Zendingsblad” zijn verschenen, zijn voor zooveel dit mogelijk was verbeterd. Een enkele is geheel vernieuwd.

Het doel van een zendingskaart is natuurlijk niet om evenals een gewone kaart een volledig beeld van het in kaart gebrachte terrein te geven, maar alleen om het zendingswerk op dat terrein te laten zien. Aan dat doel trachten deze tien kaarten te beantwoorden. Daarom is onnoodige overlading vermeden.

Ofschoon de omvang der zendingsterreinen op Midden Java ten Zuiden zeer uiteenloopt, zijn toch alle kaarten op ongeveer hetzelfde formaat geteekend om ze bij elkander te doen passen. Men houde dus wel in het oog, dat de schaal bij de verschillende kaarten zeer uiteenloopt.

Aangezien dit atlasje in zeer goedkope uitgave verschijnen moest, opdat het voor elk verkrijgbaar zou zijn, konden de kaarten niet in onderscheiden kleuren gedrukt, wíl dit te kostbaar zou zijn geworden.

Voorts is bij elke kaart een lijst gevoegd van de verschillende plaatsen, die er op voorkomen en eene aanwijzing van het vak op de kaart waar men die plaats kan vinden, alsmede een aanduiding van den arbeid, die er geschiedt. De eerste drie kaarten missen echter in de vakken de letters en cijfers zooals die bij de andere kaarten voorkomen. Wie dit wenscht, kan die zelf naar het voorbeeld der andere kaarten gemakkelijk aanbrengen. Voorts zijn nog enkele plaatsen, waar den laatsten tijd de arbeid is begonnen, in de lijsten opgenomen, die niet meer op de kaarten konden worden geplaatst.

Het bijschrift bij elke kaart tracht een kort overzicht te geven van het terrein en zijn bearbeiding.

Ook die bijschriften zijn tot heden bijgewerkt in zoo ver daarvoor gegevens beschikbaar waren.

Ofschoon ernstig naar accuratesse is gestreefd, zullen er wellicht toch nog wel enkele fouten zijn ingeslopen.

Stellig kan echter dit atlasje dienstig zijn om de kennis van de zending der Gereformeerde Kerken te bevorderen en daardoor de Zending te dienen. Moge daartoe deze uitgave strekken!

En daarbij zij de wensch uitgesproken, dat de Zending der Gereformeerde Kerken van Nederland op Midden Java en Soemba onder den zegen des Heeren zich in zoo sterke mate moge ontwikkelen, dat binnen enkele jaren de kaarten en bijschriften, die dit atlasje biedt, geheel verouderd mogen wezen.

W. BREUKELAAR.
L. G. GORIS

SANTPOORT, }
AMERSFOORT, } Augustus 1932.

POERBOLINGGO

Zendingsterrein van de Gereformeerde Kerk te Rotterdam in samenwerking met de andere kerken van Zuid-Holland ten Zuiden.

Dit kaartje geeft ons een overzicht van het Zendingsterrein van de Kerk te Rotterdam, die dit terrein bearbeit in samenwerking met de Kerken van Zuid-Holland ten Zuiden. De Kerk te Rotterdam heeft daarvoor een accoord van samenwerking getroffen met de Kerken der onderscheidene Classes.

Zij laat zich voorlichten door een college van deputaten.

De Kerk te Rotterdam en de andere gezamenlijke Kerken van Zuid-Holland (Zuidelijk gedeelte) wijzen een gelijk aantal deputaten aan, die samen de Zending commissie uitmaken.

Verklaring der verkortingen bij de plaatsnamen op de lijsten, die bij de kaarten zijn gevoegd.

A REGEERINGSPLAATSEN.

I Op Midden Java:

R = Residentieplaats (in Djoeja en Solo: Vorstentzetel en tevens Residentsplaats.)

H = Hoofdplaats.

D = Districtshoofdplaats.

OD = Onderdistrictsplaats.

II Op Soemba:

AR en C = Assistent en Controleursstandplaats.

G.h. = Gezaghebber.

MB = Militair Bivak.

B. ZENDINGSARBEID.

Hoofd dienst.

St. MP = Standplaats van een Missionair Predikant (op Soemba).

GK = Geïnstituëerde Jav. Kerk.

V = Vergaderplaats voor bediening der Sacramenten.

School dienst:

S = School van de Zending uitgaande.

OS = Opleidingsschool voor Helpers in den Dienst des Woords.

Medische dienst:

HZ = Hoofdziekenhuis.

MH = Medische Hulpdiensten, waaronder begrepen Hulpziekenhuis; Polikliniek; of geregeld bezoek der Medische auto ('t laatste in Djoeja).

A = Armenkolonie (Magelang).

K = Kampeerhuis.

Vac. = Vacantie-oord.

Nota: Bijgekomen plaatsen, na de afwerking der kaarten, zijn in de registers opgenomen, onder aanwijzing van het vak waarin zij gelegen zijn.

POERBOLINGGO.

Plaats en Arbeid.	Vak.	Lotjodong Madjasem OD Maos	i. 8 0.6 i. 9/10
Adipolo OD	GK h. 10/11	Merden OD	s. 7
Adiradjo	S.G.K i. 11	Panoesoepan	i. 6
Adjibarang D	g. 5	Pasir OD	k. 5
Banjoemas R	S m. 7	Patrikradja OD	l. 7
Bangsa (zie Karangasari)	i. 9	Pelono (zie Karangasalam)	GK n. 7
Bantawaroe OD	r. 3	Pengaloesan	S m. 2
Bantaran OD	g. 7	Poerbolinggo H	S 0.5
Bobotsari D	0.3	Poerwodadi D	p. 9
Bodaskarangdjati OD	s. 3	Poerwokerto D	GK.S m. 6
Boekatedjo D	p. 6	Poerwonegoro	s/t 6
Brengkok OD	0.7	Poerworedjo D	p. 7
Djatilawang D	S h. 8	Sampang OD	i. 9
Djeroeklegi OD	f. 9	Sawangan	g/h 6
Grendeng	GK l. 5	Selagangeng OD	n. 3
Kandang-gampang	S n/o 5	Serang (wijk van Poerbolinggo)	MH 0.5
Kaligabor OD	m. 6/7	Sidoredjo D	S.G.K a. 7
Kaligondang OD	p. 4	Slarang OD	h. 10/11
Kalimanah OD	n. 5	Soekoradjo D	S m. 6
Karanganjar OD	p. 3	Soemagedé OD	n. 7
Karangdjati OD	m. 9	Soempioeh OD	n. 9
Karangpoetjong OD	e. 5	Srowot	k. 6/7
Karangasalam (zie Pelono)	n. 7	Tegal OD	l. 10/11
Karangasari (zie Bangsa)	k. 8	Tjilatjap H	S.G.K e. 12
Karangtjengis	r. 6	Tjilongok OD	h. 5
Karang-wangkal	S l. 5	Tjinangsi OD	e. 6
Kartojosso	S r. 7	Tjindogo OD	k. 8
Kawoenganten D	d. 9	Tjissalak OD	b/c 2/3
Keboemen OD	l. 4	Trenggiling HZ	0.4
Kedjobong OD	r. 4/5	Tritih	f. 11
Koebang Kangkoeng	d. 10	Widoropajoeng OD	l. 11
Loemir OD	d. 5	Wironojo OD	m. 4

POERBOLINGGO.

LEGENDA

	Rivier		Geïnstitueerde Kerk
	Groote weg		Schoolarbeid
	Spoorweg		Hoofd-ziekenhuis.
	Tramweg		Medische Zend-arbeid.
	Tram langs groote weg		Verkortingen:
Grenzen van:			G = Goenoeng, d.i. Berg of Gebergte.
	Residentie		K = Kali, d.i. rivier.
	Atdeeling		
	Terrain, dat niet met regeerings-grens samenvalt.		
	Hoofdplaatsen.		
	Distrikts- } plaat-		
	Onderdistr. } sen		
	Plaatsen onderstreep wijst Zendingarbeid aan.		

Schaal 1:375.000

Kilom. Elk vak = 1 uur gaans.

L.C.C. *delin.*

Het moderamen van deze deputaten, ook wel de Zendingscommissie genoemd, bestaat uit: Ds. D. Pol te Rijsoord, Voorzitter; Ds. W. J. J. Velders te Rotterdam, Bergweg 174, Scriba; Dr. A. Kuijper te Rotterdam, Proveniersingel 27, Penningmeester; Ds. G. Bouwmeester; Ds. C. W. J. van Lummel; Ds. W. W. Meinen en C. Buitelaar.

Het Zendingsterrein van Rotterdam omvat de regentschappen: Banjoemas, Poerbolinggo, Poerwokerto en Tjilatjap.

Het regentschap Bandjarnegara, dat thans tot de residentie Wonosobo behoort, werd vroeger soms wel bij dit Zendingsterrein gerekend.

Zonder Bandjarnegara heeft dit terrein een omvang van 4704.41 vierkante kilometer en volgens de telling van 1930 eene bevolking van 1.783.784 zielen, en met inbegrip van Bandjarnegara 5612.02 K.M.² en een bevolking van 2.067.502 zielen.

Het is een zeer groot terrein met een zeer talrijke bevolking. De hoofdpst is Poerbolinggo, waarnaar vaak heel dit terrein genoemd wordt.

Voor de bearbeiding van dit terrein zijn de Kerken van Zuid-Holland ten Zuiden verantwoordelijk. Zij hebben het ter bearbeiding aanvaard.

Op dit terrein heeft vroeger Zending A. Vermeer gearbeid in dienst van de Ned. Geref. Zendingsvereniging, die op Midden-Java haar arbeidsterrein had.

Zending Vermeer heeft hier gewerkt van 1867 tot 1891.

De eerste missionaire predikant van Rotterdam, die hier heeft gearbeid, was Ds. G. J. Ruyssenaars, die van 1901 tot 1907 de Zending gediend heeft.

Deze vroeg ontslapen dienaar werd opgevolgd door Dr. B. J. Esser, die 28 Mei 1908 als missionair predikant werd bevestigd.

Thans heeft de arbeid op dit terrein den volgende omvang:

Hoofddienst.

In den hoofddienst werkt naast Dr. B. J. Esser als tweede missionaire predikant Ds. J. A. C. Rullmann, die in Juli 1931 op het arbeidsveld aankwam.

Voor de prediking en het werk in de Gemeenten beschikken zij over 10 Goeroe's Indjil, Inlandsche helpers bij den dienst des Woords, waarvan 1 ook schoolarbeid verricht en 3 hulp-Goeroe's en 10 colporteurs.

Er zijn op dit terrein 13 Inl. Gemeenten. Hiervan zijn 6 geïnstitueerd. De Jav. Gemeente te Poerbolinggo heeft een eigen Inl. predikant, Ds. Soedarmadi,

die 3 Sept. 1929 is bevestigd. Goeroe Radaniman Misael is 20 Oct. 1931 bevestigd als Inl. predikant van de twee Gemeenten Tjilitjap en Adiredjo. Voorts wordt er nog op 11 plaatsen geregeld gearbeid en in 500 dessa's door colportage gewerkt.

In 1931 zijn er 39 volwassenen en 64 kinderen gedoopt, terwijl er 1 Jan. 1932 nog 66 in dooponderricht waren en 197 gedoopten catechetisch onderwijs ontvingen.

Al de Gemeenten te samen telden 1 Jan. 1932 1060 zielen, waarvan 538 tot het avondmaal waren toegelaten.

Het ligt in het voornemen dat Ds. J. A. C. Rullmann, zoodra Dr. B. J. Esser na zijn verlof te Poerbolinggo is teruggekeerd, zich zal vestigen te Poerwokerto, dat zich ontwikkelt tot een belangrijk centrum op dit Zendingsterrein.

Secretaresse is Mej. J. L. Stoett.

Schooldienst.

Er zijn 5 volksscholen met omstreeks 438 leerlingen, 4 Standaardscholen met ongeveer 297 leerlingen en 1 Vervolgschool met 48 leerlingen. Aan deze scholen, die rechtstreeks van de Zending uitgaan, werken alleen Inl. onderwijzers, die bijna allen hunne opleiding hebben genoten aan de Keucheniuschool.

Bovendien exploiteert de Vereeniging voor Christ. Holl. Scholen in Banjoemas een Christ. Holl. Jav. school te Tjilatjap. Hoofd P. C. Hildering, 296 leerlingen; een Christ. Holl. Chin. school te Poerbolinggo. Hoofd G. Hanskamp, 318 leerlingen en een Christ. Holl. Jav. school te Poerwokerto. Hoofd K. Terpstra, 345 leerlingen.

Aan de Holl. Chin. school te Poerbolinggo zijn twee internaten verbonden.

Sinds 1 April 1931 exploiteert de schoolvereniging nog een ongesubsidieerde school te Soekaradja. Hoofd A. J. Swanborn, 140 leerlingen.

Augustus 1931 werd te Poerbolinggo een huishoudschool geopend voor Javaansche meisjes waaraan een internaat is verbonden. Hoofd Mej. Koosman. Directrice van het Internaat Mej. W. Dreckmeijer.

Medische Dienst.

Het Zendingshospitaal op dit terrein staat te Trenggiling, dicht bij Poerbo-

linggo. Voorts wordt er in verband met dit Hospitaal nog een polikliniek te Serang en te Adiredjo gehouden. In plaats van dit Hospitaal, dat zeer bouwvallig is, zal er een nieuw Hospitaal op een andere plaats worden opgericht.

De miss. arts Dr. W. L. Vogelesang is tijdens zijn verlof 1 Mei 1932 overleden.

Waarnemend-Directeur is thans Dr. J. J. Miedema, terwijl Dr. G. J. Hoekstra als tijdelijk arts hem ter zijde staat.

Als hoofdverpleegster is hier werkzaam Mej. H. Huisman.

Het inlandsch verplegend personeel bestaat uit 25 verplegers en 19 verpleegsters.

Het Hospitaal beschikt over 142 bedden. Het aantal verpleegde patiënten in 1931 bedroeg 2627 en dat der polikliniekpatiënten 11377.

Het Zendingsbudget voor dit terrein loopt in ontvangst en uitgaaf in Holland, — dus buiten de ontvangsten in Indie aan subsidie enz., — reeds tot omstreeks *f* 58.000 n.l. ± *f* 46.000 voor Hoofd- en Schooldienst en *f* 12.000 voor den Med. dienst.

KEBOEMEN.

Zendingsterrein van de Gereformeerde Kerk te Heeg in samenwerking met de andere Ger. Kerken van Friesland Noord en Zuid.

Dit kaartje brengt in beeld het oudste Zendingsterrein van de Kerk te Heeg en de met haar in de Zending samenwerkende Kerken van Friesland.

De samenwerking is hier op de volgende wijze geregeld:

De Zendingsarbeid geschiedt door de Zendende Kerk van Heeg, onder zoodanige medezeggenschap en medeverantwoordelijkheid der overige Kerken van Friesland als in het accoord van samenwerking is bepaald.

Die samenwerking geschiedt:

van de zijde der gezamenlijke Kerken in provinciale Zendingssynode, of — als deze niet vergaderd is — door hare Deputaten tot de Zending, die daartoe met hunne secundi, telkens voor één jaar, uit iedere Classis één, worden benoemd;

van de zijde der Zendende Kerk door haren Kerkeraad of tenminste twee uit zijn midden aangewezen afgevaardigden.

Tot de Zendingssynode worden afgevaardigd uit en door iedere Classis twee Dienaren des Woords met twee ouderlingen. Zij wordt eenmaal 's jaars gehouden.

Van hare Deputaten is thans Ds. J. P. Klarhamer, praeses, Dr. C. J. Goslinga, assessor, Ds. H. Hangelbroek, 1e scriba, Ds. A. D. C. Kok, 2e scriba.

Als penningmeester der Zendende Kerk fungeert de heer S. Zeijl Wzn. te Sneek, Postrekening 16647.

Het adres der Friesche Zending is: Ds. G. M. van Rennes te Heeg.

De Friesche Kerken hebben als oudste Zendingsterrein het Regentschap Karangajar, behoorende tot de Residentie Zuid-Banjoemas en het Regentschap

Keboemen behoorende tot de Residentie Bagelen. Het Regentschap Karangajar telt naar de laatste opgave 404.754 Inlanders en het Regentschap Keboemen 330.652. Dus samen 735.406 Javanen. Bovendien wonen hier nog 748 Europeanen, 3877 Chineezen en 71 vreemde oosterlingen. In totaal dus eene bevolking van 740.102 zielen. Het Regentschap Karangjar heeft een oppervlakte van 791.69 K.M.² en Keboemen 553.64 K.M.² tezamen 1345.33 K.M.² Dit terrein is dus niet bijzonder groot, maar het is verbazend dicht bevolkt.

De hoofdpst is gevestigd te Keboemen. Vandaar dat dit terrein ook meestal Keboemen wordt genoemd.

Voor den arbeid op dit terrein is in 1899 beroepen Ds. D. Bakker, die hier in 1900 het Zendingswerk begon.

In 1906 verliet Ds. Bakker Keboemen om te Djokja als docent in de opleiding werkzaam te zijn.

Hij werd opgevolgd door Ds. K. v. Dijk, die Febr. 1906 te Keboemen kwam. Ofschoon Ds. K. v. Dijk zich thans heeft gevestigd te Wonosobo, dat als tweede terrein door de Friesche Kerken 23 Oct. 1930 is aanvaard, is hij toch ook nog werkzaam in Keboemen.

De arbeid op Friesland's oudste Zendingsterrein heeft thans den navolgenden omvang.

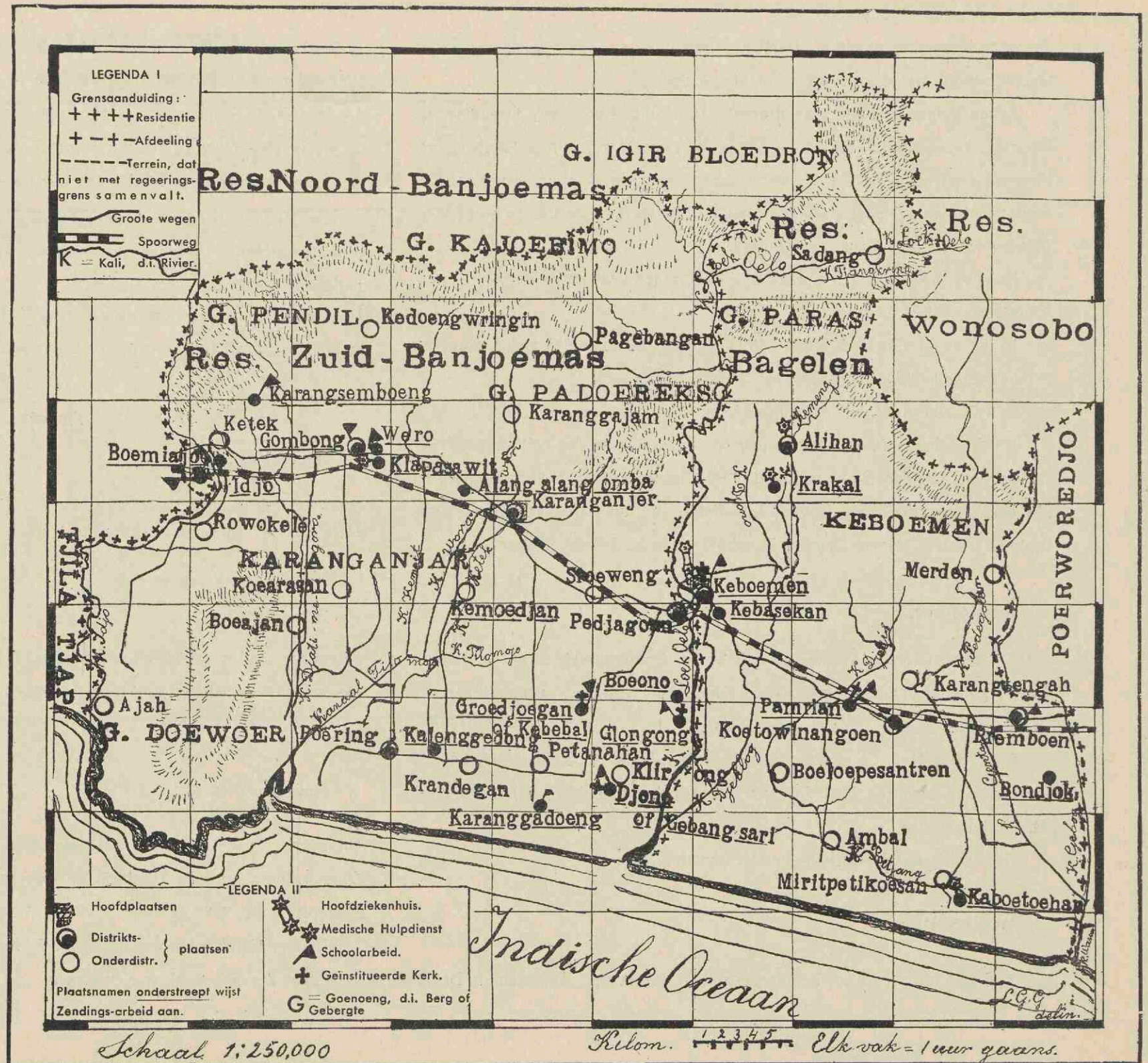
Hoofddienst.

Naast Ds. K. v. Dijk werkt hier Ds. H. Bergema, die in November 1929 zijn

KEBOEMEN.

KEBOEMEN.

Plaats en Arbeid.	Vak.
Ajah OD	b. 8
Alang-Alang-Omba	e. 5
Alihan D	h. 5
Ambal OD	i. 9
Bandjoer	—
Boeajan OD	d. 7
Boeloepesantren OD	h. 8
Boemiajoe	e. 5
Boeono	g. 7
Djono of Gebangsari	S.G.K. g. 8
Glongong	G.K.S. g. 8
Gombong D	S d. 5
Groedjoegan of Kebabal	S.G.K. f. 8
Idjo	S c. 5
Kaboetoehan	M.H. k. 9
Kalenggedong	e. 8
Karanganjari H	G.K. f. 6
Karanggadoeng	S f. 8
Karanggajam OD	f. 5
Karangsemboeng	S c. 4/5
Karantengah OD	k. 7
Kebasekan	h. 7
Keboemen H HZ.S.G.K.	h. 6
Kedoengwringin OD	d. 4
Kemoedjan OD	e. 6
Ketek OD	c. 5
Klapasowit M.H.	h. 8
Klirong OD	g. 8
Koearasan OD	d. 6
Koetawinangoen D	i/k 8
Krakal M.H.	h. 5
Krandegan OD	e. 8
Merden OD	k/1.6
Miritpetikoesan OD	k. 9
Pagebajan OD	f. 4
Pamrian	G.K.S. i. 7/8
Pedjagoan D	g. 7
Petanahan OD	f. 8
Poering D	d. 8
Premboen D	S 1.8
Rowokelé OD	c. 6
Sadang OD	i. 3
Sroeweng OD	f/g. 6
Wero	G.K.S. d. 5
Wiramertan (zie Kaboetoehan)	k. 9

arbeid te Keboemen aanving. De Miss. predikanten worden bijgestaan door 15 Goeroes-Indijl, waarvan 3 ook schoolarbeid doen.

Zeven gemeenten zijn geïnstitueerd: Glongong, Keboemen, Groedjoegan, Pamrian, Kraranganjar, Djana en Wera. In samenwerking met Glongong en Pamrian heeft de Kerk te Keboemen een eigen Javaansche predikant Ds. Soesena. Hij werd 7 Aug. 1928 bevestigd. De eerste Synode van de Kerken op Midden Java is door hem gepresideerd.

Behalve in deze zeven Kerken zijn er nog zes gemeenten en vier posten, waar geregeld gearbeid wordt.

In het begin van 1932 telden alle Gemeenten tezamen 843 zielen, waarvan 391 belijdenis hadden gedaan.

In 1931 zijn er 12 volwassenen gedoopt en 41 kinderen.

De Friesche Zending heeft 4 colporteurs in dienst. In 1931 werden 200 Bijbels (en Bijbelgedeelten) verkocht, 4000 Chr. kalenders, 2000 tractaatjes en 954 boeken en brochures. Bovendien werden elke maand 4850 evangelisatiebladen verspreid (Mardirahardja, Penaboer en Lajang Kaboengahan).

Schooldienst.

Dit terrein telt 9 Inl. scholen met 24 Inl. Onderwijzers en 861 leerlingen. Deze scholen gaan rechtstreeks van de Zending uit. Van deze negen scholen zijn drie standaardscholen en zes volksscholen.

De Christ. Holl. Chin. school te Keboemen, hoofd A. Antheunisse, telt 252 leerlingen en de Christ. Holl. Jav. school te Gombong, hoofd R. Brinkman, heeft 342 leerlingen.

Deze scholen gaan uit van eene Vereeniging.

Medische Dienst.

Te Keboemen staat het Zendingshospitaal. Geneesheer Directeur is Dr. A.

H. Vonk. Tot tweede miss. arts is benoemd Dr. W. Peddemors, die begin Nov. 1931 in functie is getreden. Er zijn aan dit Hospitaal 3 Europ. zusters verbonden n.l. Mej. H. F. Ten Kate, Mej. H. C. Muijs en Mej. G. B. Wiggers, terwijl er 33 Inl. verplegers en 31 Inl. verpleegsters werkzaam zijn.

Deze Zending heeft een Kliniek te Krakal en elders nog twee.

De Med. Dienst te Keboemen beschikt over 202 bedden. Het aantal verpleegde patiënten bedroeg in 1931 in totaal 2156 en dat der polikliniek-patiënten 16366.

De vastgestelde begrooting van 1 Aug. 1931 tot 31 Dec. 1932 — dus voor 17 maanden — biedt de volgende raming voor dit Zendingsterrein.

Finantiën.

Hoofddienst.

Uitgaven: In Indië f 31902; in Nederland f 8118; tezamen f 40020.

Ontvangsten: In Indië f 1020; uit de Kerken in Nederl. f 39000; tezamen f 40020.

Schooldienst.

Uitgaven: In Indië f 22950; in Nederland f 1590; tezamen f 24540.

Ontvangsten: In Indië f 12240; uit de Kerken in Nederl. f 12300; tezamen f 24540.

Medische Dienst.

Uitgaven: In Indië f 116450; in Nederland f 10930; tezamen f 127380.

Ontvangsten: In Indië f 102680; in Nederland f 21700; uit de Kerken van het Zuster-comité f 3000; tezamen f 127380.

In deze 17 maanden wordt dus van de Kerken in Friesland f 73000 verwacht voor haar Zendingswerk te Keboemen.

STATISTIEK KEBOEMEN.

Stand op ultimo December 1931.

Plaatsen, namen en aantal der							
Gemeenten	Helpers	Gedoopten	Bel. leden	Scholen	Onderwijzers	Leerl.	Colporteurs
Keboemen	1. Dikoen	128	53	1	2	78	
Wera	2. Soekardja	45	24	1	3	80	
Karanganjar	3. Samikin	45	27				2
Idjo Boemiagoeng	4 Makoen	27	15	1	1	8	
Glonggong	5. Soenarma	144	59	1	5	237	
Groenjoegan	6. Samuël	133	57	1	4	178	1
Toekinggedong (= Kalenggedong)	7. Naslim 8. Lasaroes	17	9				
Karangsamboeng	9. Soepidja						
Karanggadoeng	10. Joehas	35	17	1	2	23	
Gebangsar (= Djana Tengahan)	11. Jasoen	67	37	1	3	120	1
Pamrian (= Tg seta)	12. Sis Sakejoes	115	50	1	2	70	
Krakal (= Alijan)	Vacant	20	9				
Premboen	13. Rasidin	46	24	1	2	58	
Wiramertan (Kaboetoehan)	14. Toekija	18	8				
Kapasawit (Boeloespesantren)	15. Soepardi	3	2				
Totaal 15	15	843	391	9	24	853	4

POERWOREDJO.

Zendingsterrein van de Gereformeerde Kerk te Utrecht in samenwerking met de andere Gereformeerde Kerken van Utrecht-Gelderland.

Ten Oosten van Keboemen, het oudste Zendingsterrein der Friesche Kerken, ligt het Zendingsterrein van de Kerk te Utrecht en de met haar in de Zending samenwerkende Kerken van de Provincie Utrecht en Gelderland.

De hoofdpst op dit terrein is Poerworedjo, weshalve dit terrein gewoonlijk ook met dien naam wordt genoemd.

Evenals in Friesland de Geref. Kerken uit de ressorten van twee particuliere Synoden samenwerken, zoo werken ook voor Poerworedjo de Kerken uit het ressort van Utrecht en uit het ressort van Gelderland met elkander samen in de Zending. De wijze waarop hier de samenwerking is geregeld heeft dan ook veel overeenkomst met die van Friesland.

De Zendingarbeid geschiedt door de zendende Kerk van Utrecht onder medezeggenschap en medeverantwoordelijkheid van de samenwerkende Kerken.

De samenwerkende Kerken vereenigen zich in Zendingssynode om met de zendende Kerk de zendingzaken te behandelen. Gewoonlijk vergadert de Zendingssynode eenmaal per jaar en wel in de maand November. Elke classe in Utrecht en Gelderland vaardigt twee predikanten en twee ouderlingen af. En door de Zendingssynode wordt uit elke classe één deputaat voor de Zending aangewezen, telkens voor één jaar. Deze deputaten vergaderen met de gecommitteerden van de zendende Kerk om de zaken der Zending te behartigen, volgens opdracht van de Zendingssynode en de bepalingen, die voor de samenwerking zijn gesteld.

De tegenwoordige deputaten zijn D. D. B. Alkema, L. J. C. Kreijt, H. J. Both, F. de Vries, J. Kruger, W. H. Bouwman, S. Datema en G. Renting. In het moderamen hebben zitting Ds. Renting, Voorzitter; Ds. Kreijt, scriba; Ds. Alkema, Assessor. Het adres voor deze Zending is de Kerk te Utrecht, voor wie in de zendingzaken als scriba fungeert Ds. L. Adriaanse te Zeist. Van de gecommitteerden van den Kerkeraad is Dr. H. Kaajan, Voorzitter, E. v. d. Beek, Willem Arntskade 50, Penningmeester voor de Hoofd- en Schooldienst en W. Rijksen, Kromme Nieuwe Gracht 20, Penningmeester voor den Med. Dienst.

Tot het Zendingsterrein van Utrecht en Gelderland behooren de Regentschappen Koetoardjo en Poerworedjo, alsmede het westelijk gedeelte van het gebied van Pakoe-Alam in het Vorstenland Djokjakarta.

Het regentschap Koetoardjo heeft een oppervlakte van 493,8 K.M.² en naar de laatste telling een bevolking van 279751 zielen, waaronder 214 Europeanen, 1794 Chineez en 41 vreemde Oosterlingen en 277702 Javanen.

De oppervlakte van het regentschap Poerworedjo is 547,08 K.M.² Hier wonen volgens de laatste telling 278065 Javanen, 890 Europeanen, 2046 Chineez en 89 vreemde Oosterlingen, totaal 281090 zielen.

Ook deze regentschappen zijn zeer dicht bevolkt. Op een betrekkelijk klein gebied wonen hier 560841 menschen.

Hierbij komt dan nog het zuid-westelijk deel van Djokjakarta. Dit is slechts een klein gebied, maar voor de Zending niet onbelangrijk, omstreeks 30 K.M.² met een bevolking van wellicht 20 à 25.000 zielen.

Op Utrecht's terrein werkte weleer de Ned. Geref. Zendingsvereniging. Zending Ph. Bieger was te Poerworedjo werkzaam 1878—1884. Zending J. Wilhelm 1881—1892.

Ds. Adriaanse, thans Emeritus Miss, predikant van Utrecht, heeft van 1894 tot 1902 dit terrein bearbeid. Hij werd opgevolgd door Ds. H. Ph. Ingwersen, die van 1906 tot 1913 de Zending mocht dienen. Na hem kwam Ds. W. S. de Haas 1915—1918. Deze heeft de Geref. Kerken verlaten. Ds. L. Netelenbos ging in 1918 van Wonosobo naar Poerworedjo en heeft daar gewerkt tot 1930, toen hij met verlof naar Holland kwam. Den 15 April 1931 ontving hij eervol emeritaat.

Te Poerworedjo stond vroeger ook de Keucheniusschool waaraan Br. J. P. Zuidema werkzaam was in de opleiding van onderwijzers. In 1905 is deze

school verplaatst naar Djokja.

De zendingarbeid op het zendingsterrein van Utrecht—Gelderland heeft thans den volgenden omvang:

Hoofddienst.

Sinds Dec. 1930 is hier Ds. A. F. Keuchenius werkzaam als missionair predikant. Hij wordt in de prediking van het Evangelie bijgestaan door 13 Goeroes-Indjil. Een vijftal gemeenten zijn geïnstitueerd: Poerworedjo, Temon, Kesingi, Palihan en Tlepok. De Gemeente te Tlepok heeft een eigen Javaansche predikant Ds. Wirjotenojo, die 28 Mei 1928 is bevestigd. Voorts zijn op dit terrein nog 6 plaatsen waar een helper is gevestigd, terwijl bovendien nog op 15 plaatsen geregeld gearbeid wordt door colportage of ander werk.

Al de Gemeenten te samen telden in het begin van 1932 855 zielen, waarvan 441 toegelatenen tot het avondmaal. Voorts wonen op dit terrein nog 53 Chineesche Christenen, waarvan 26 tot het avondmaal zijn gerechtigd.

In 1931 zijn er gedoopt 23 volwassen Javanen en 45 kinderen, alsmede 1 volwassen Chinees en 1 kind.

Schooldienst.

Het Zendingsterrein Poerworedjo heeft 9 volksscholen met 620 leerlingen en 4 standaardscholen en 1 vervolgschool met 543 leerlingen, dus te samen 1163 kinderen, waarvan slechts een klein percentage uit Christelijke gezinnen komt. Deze scholen gaan rechtstreeks uit van de Zending. Alleen door Inlandsche leerkrachten, ten getale van ruim 20 wordt aan deze scholen onderwijs gegeven.

Voorts heeft Poerworedjo een Christ. Holl. Javaansche School met 300 leerlingen, Hoofd de heer A. A. Kranenburg, en een Christ. Holl. Chineesche School met 282 leerlingen, Hoofd de heer R. Hooijsma. Bovendien heeft men te Koeto-ardjo een schakelschool met 131 leerlingen, Hoofd de heer W. F. Hartman. Deze scholen gaan uit van twee Vereenigingen, maar zijn toch voor de Zending van groot belang. Ook op deze scholen zijn verreweg de meeste kinderen niet van christelijken huize.

Medische Dienst.

Aan het hoofd van het Zendingshospitaal te Poerworedjo, dat 205 bedden ter beschikking heeft, staat Dr. J. C. Flach als Geneesheer-Directeur. Naast hem werkt als Missionair arts Dr. H. Slettenaar. Als hoofdverpleegsters zijn aan dit hospitaal verbonden Mej. C. Nieuwenhuize, Mej. M. M. C. Verleur, Mej. P. Strijker en als Apothekers-assistente Mej. G. Haspers.

Te Koeto-ardjo heeft de Zending een hulphospitaal, terwijl er bovendien nog 4 vaste poliklinieken zijn en ook een polikliniek-auto in gebruik is.

In 1931 zijn 2132 patiënten ter verpleging opgenomen en is aan 32380 polikliniek-patiënten hulp verleend.

Finantiën.

De begroting voor 1932 raamt voor dit Zendingsterrein de uitgaven en ontvangsten als volgt:

Hoofd- en Schooldienst.

Uitgaven: in Indië f 42341; in Nederland f 6449; tezamen f 48790.

Ontvangsten: in Indië f 15450; van de kerken in Utrecht en Gelderland f 33340; tezamen f 48790.

Medische Dienst.

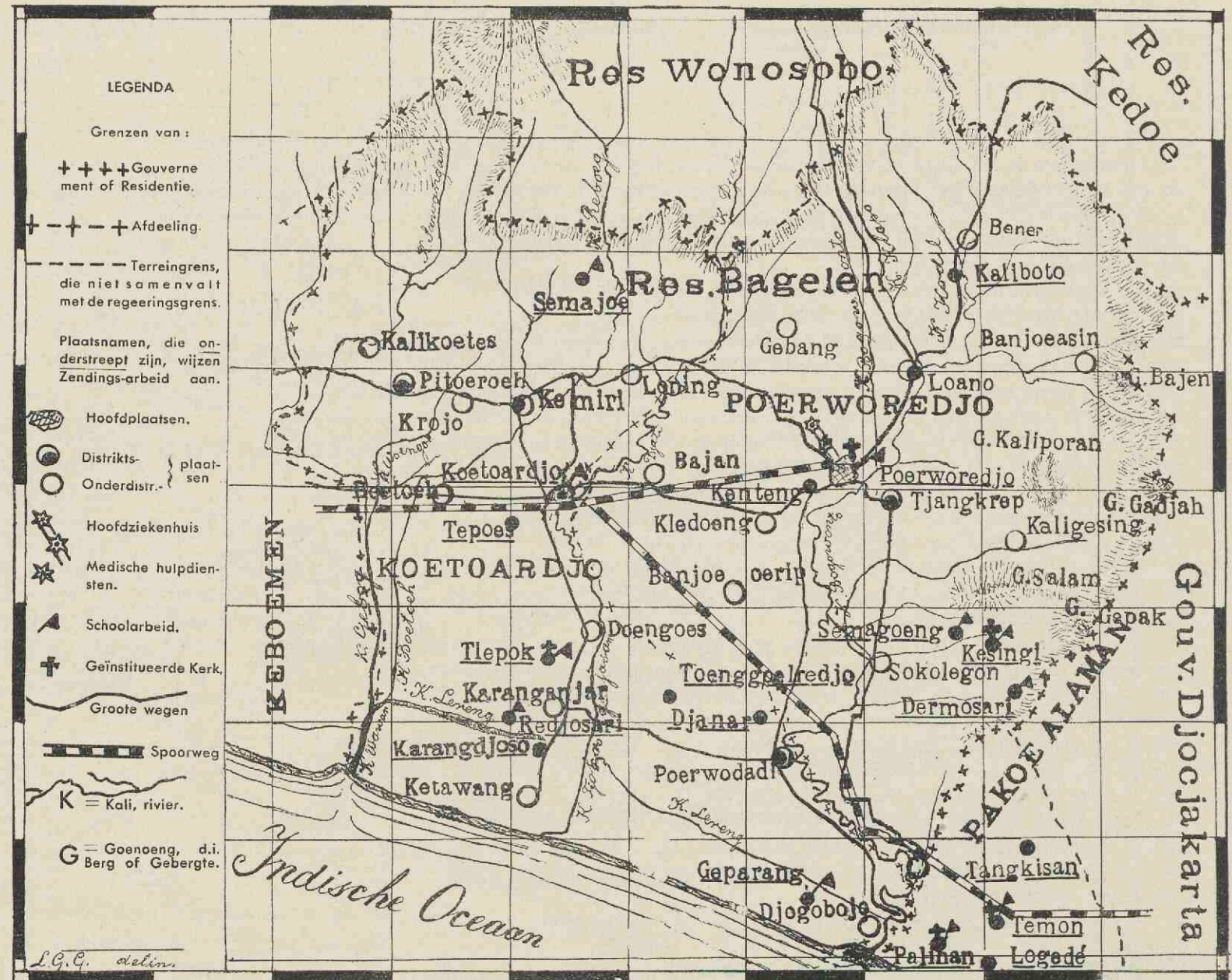
Uitgaven: in Indië f 71621.30; in Nederland f 9770.—; tezamen f 81391.30.

Ontvangsten: in Indië f 60857.30; van de Kerken in Utrecht en Gelderland f 10200.—; giften in Nederland, voor geraamd tekort f 10334.—; tezamen f 81391.30.

POERWOREDJO.

POERWOREDJO.

Plaats en Arbeid.	Vak.
Bajan OD	d.4
Banjoerip OD	d.5
Banjoeasin OD	g.3
Bener OD	MH f.2
Boetoech OD	b.5
Dermosari	S g.6
Djenar	MH e.6
Djogobojo OD	f.8
Doengoes OD	e.6
Gebang OD	e.3
Geparang	S e.8
Kaliboto	MH f.3
Kaligesing OD	MH g.5
Kalikoetoes OD	a.3
Karanganjer OD	c.6
Karangdjoso	c.7
Kemiri D	c.4
Kenteng	e.4
Kesingi	GK.S g.6
Ketawang OD	c.7
Kleben	S h.4
Kledoeng OD	e.5
Koeto-ardjo H	S.MH c.5
Krojo OD	b.4
Lening OD	d.4
Loano D	MH f.3/4
Logedé	g.9
Oeloesoba	g.5
Oeroet Sawoe (streek langs de K. Lering)	e.8
Palihan	S.GK f.8
Pitoeroeh D	b.4
Poerwodadi D	MH e.7
Poerworedjo H	HZ.S.GK e.4
Redjosari	b/c. 6/7
Semagoeng	S f.6
Semajoe	c.3
Sokolegon OD	f.6
Tangkisan	g.8
Temon	S.GK g.8
Tepoes	b/c.5
Tjangkrep D	MH f.5
Tlepok	S.GK e.6
Toenggoelredjo	d.6

Schaal 1:250000.

Kilom. 1 2 3 4 5 Elk vak = 1 uur gaans

DJOKJAKARTA

Zendingsterrein van de Kerk te Amsterdam in samenwerking met de andere Gereformeerde Kerden in N.-Holland.

Djokjakarta is het Zendingsterrein van de Geref. Kerk te Amsterdam en de met haar in de zending samenwerkende Kerken van Noord-Holland.

De samenwerking is hier als volgt geregeld: De Kerk te Amsterdam is de zendende Kerk. Alle besluiten betreffende de zending worden genomen door den Kerkeraad te Amsterdam.

De Kerkeraad heeft zich echter tegenover de medewerkende Kerken verbonden alle ingekomen stukken, alsmede alle zaken de zending betreffende, niet alleen wat aangaat den hoofddienst, maar ook in betrekking tot den medischen dienst en den schooldienst, te stellen in handen van „de commissie van advies” en nooit eene beslissing te nemen zonder dat vooraf het advies der commissie is gehoord. Aan dit advies is de Kerkeraad niet gebonden, maar als hij meent daarvan te moeten afwijken, deelt hij dit in een gemotiveerd schrijven mede, waarna getracht moet worden door overleg tot overeenstemming te komen. Tot heden heeft zich echter nimmer een ernstig meningsverschil tusschen den Kerkeraad en de commissie van advies voorgedaan, zoodat het ook nimmer noodig was door overleg tot overeenstemming te geraken.

De overeenkomst tusschen de Kerk te Amsterdam en de medewerkende Kerken is aangegaan voor onbepaalden tijd, doch kan onder zekere voorwaarden wederzijds worden opgezegd.

In de commissie hebben zitting negen geëmitteerden van de Kerk te Amsterdam, en voorts uit elk der zes Classes van Noord-Holland twee deputaten, aangewezen door de Classes. De geëmitteerden van de Kerk te Amsterdam zijn Dr. W. G. Harrenstein, Ds. H. Mulder, Ds. J. L. Schouten, Ds. D. Sikkels, J. Hartman, Dr. Rijk Kramer, J. Meinema, L. Vervat en H. H. van Vleuten. De deputaten der Classes zijn Ds. H. Buurman, Ds. B. v. d. Werff, Ds. J. A. Schep, Ds. G. Laarman, Ds. J. H. Donner, Ds. D. Dragt, Ds. D. Hoek, Ds. H. Steen, Ds. E. A. Groenewegen, Ds. W. Breukelaar, Ds. A. Schweitzer en Ds. C. J. Wielenga. In het moderamen zitten Ds. J. L. Schouten, Voorzitter, Ds. W. Breukelaar, Scriba, Ds. E. A. Groenewegen, 2e Scriba en Ds. A. Schweitzer, Penningmeester.

Voorts heeft de Kerkeraad eene commissie van administratie voor de Zendingkas.

Het Zendingsterrein van Amsterdam omvat bijna het geheele Gouvernement Djokjakarta. Alleen een klein gedeelte, de Zuid-westelijke hoek, behoort tot het Zendingsterrein van Utrecht. Voorts liggen er in Djokjakarta drie

enclaves, die tot Soerakarta behooren: Kota Gede Solo, Imogiri en Ngawen, met een gezamenlijke bevolking van 46564 zielen. Deze enclaves behooren tot het Solosche zendingsterrein.

Djokjakarta is de naam, zoowel van de hoofdstad als van het geheele vorstenland.

DJOKJAKARTA.		Ngawen OD v. Solo	o. 6/7
Plaats en Arbeid.	Vak.		
		Ngembres	1.7
		Ngenta-enta	f.5
		Nglipar	n.7
Bantoel D	g. 6/7	Ngloelakan	S c.7
Bedojo	i. 3	Pakem	GK i.3
Beran	MH f.5	Pandjatan	d.8
Boto	p. 11	Pangang	m. 10/11
Degolan	i. 4	Patalan	S. KG. MH g.8
Demakidjo	MH g.5	Patjinan (Chin. wijk v. Djoeja)	h.5
Demangan	S g.6	Patrabajan	S g.9
Djepitoe	S o. 12	Pengasih D	d.7
Djokja R	S.OS h.6	Pijoengan	k.6
Dowangan	MH g.5	Plajen OD	l/m.9
Gadoengan	S g/h.9	Poengeran	f.9
Gansiran	MH k.6	Randoegoenting	S. MH k.5
Gesikan	MH g.8	Randoekoening	n.9
Goemoelan	f.9	Rewoeloe	f.6
Gondoekoesoeman (wijk van Djoeja)	HZ GK	Sanden	MH f.9
		Sela	S c.7
Graocelan	d.7	Seman	p.7
Grogol	n.7	Sendangpitoe	MH e.5
Kalasan D	k.5	Sendowo	S h.5
Kaliadem	k.1	Sentolo OD	e.6
Kalibawang OD	f.3	Sewoegaloer	MH d.9
Kalioerang K v. Djoeja	i.1	Siloek	h.9
Kalipenten	S d/e.7	Sleman D	g.4
Kalongan	S 1.9	Sogan	c.8
Kanigoro	k.12	Sorogedoeg	S. MH k.6
Karangwoeni	h.3	Srandakan OD	MH f.8
Kasoeran	f.4	Tandjoeng-tirto	S. MH k.5.6
Kebonagoeng	S e.4	Tjandi	o.8
Kemirisewoe	e.8	Tjandi-sewoe	GK MH k.4
Kepoehsari	k.2	Tjebongan	g.4
Koeloer	b.6	Toendan	i.5
Kopeng (K. van Solo)	k.2	Toengkak	GK MH h.6
Krotjo	k.4	Toeren	S h.8
Magoewo	MH i.5/6	Toergeni	e.9
Manisrenggo	S k.4	Wates	S. GK. MH d.7
Medari	MH h.3/4	Watoesigar (Solo)	o.7
Moedia Moedjoe	i.5	Wiladeg	GK n.8
Nangoelan OD	e.5	Wonogiri	i.3
Nganti	h.5	Wonosari D	S. GK. MH m.9

DJOKJAKARTA.

Op elf verschillende wijzen kan deze naam worden geschreven.

Met Soerakarta of Solo vormt Djokjakarta het middelpunt van Java. Hier regeeren nog eigen Javaansche vorsten onder het opperbestuur van het Gouvernement. Vandaar dat deze gebieden meestal de Vorstenlanden worden genoemd.

Het Gouvernement Djokjakarta met inbegrip van de Solosche enclaves en het kleine gedeelte dat tot het zendingsterrein van Utrecht behoort, heeft een omvang van ruim 3172 K.M.² en telt volgens de opgave der laatste telling een bevolking van 1.558.844 zielen. Hiertoe behooren 7323 Europeanen, 12625 Chineezen en 202 vreemde Oosterlingen.

De hoofdstad, waar de zending haar hoofdpoot heeft gevestigd, telt 121893 inwoners.

De Noord-Hollandsche zending heeft op haar terrein dus de bearbeiding van ongeveer 1½ miljoen menschen voor haar rekening.

De eigenlijke bearbeiding van dit terrein dagteekent van het begin dezer eeuw. Te voren was er slechts een zeer kleine kring, die van uit Poerworedjo eenige verzorging genoot.

De eerste missionaire predikant was Ds. C. Zwaan, die in 1900 is uitgegaan, tot 1920 te Djokja heeft gearbeid en 1 April 1921 emeritaat ontving.

Reeds eer Ds. Zwaan te Djokja kwam, had de bekende miss. arts Dr. J. G. Scheurer zich te Djokja gevestigd, en was hij daar zijn baanbrekend werk begonnen, waardoor hij, ofschoon hij reeds in 1906 om gezondheidsredenen naar Holland terug moest, zijn naam met onuitwischaar schrift in de geschiedenis onzer zending heeft geschreven. Hij was de stichter van het Petronella-Hospitaal.

Zeer beduidend is de omvang, die het Zendingswerk te Djokja heeft ontvangen.

De Hoofddienst.

Als miss. predikant was tot 1 Febr. 1932 hier werkzaam Ds. A. Pos, die in 1920 naar Indië is gegaan en, na korten tijd te Solo te zijn geweest, reeds in het laatst van 1921 zich te Djokja heeft gevestigd, dat door het emeritaat van Ds. Zwaan vacant was geworden. Den 1en Febr. 1932 is Ds. A. Pos overgegaan in den dienst der Opleidingsschool. Ds. D. J. B. Allaart heeft den arbeid van Ds. A. Pos overgenomen.

Ook Dr. F. L. Bakker, de docent der Opleidingsschool te Djokja, is missionair dienaar des Woords van Amsterdam. En ook Ds. A. Pos zal dit blijven. Voor zoover hun schoolarbeid dit toelaat, helpen zij bij den missionairen dienst des Woords en der Sacramenten.

Tot tweede dienaar, die in volle dienst met Ds. Allaart dit terrein zal be-
arbeiden, is benoemd Ds. G. J. van Reenen.

Naast de missionaire predikanten werken hier 21 Goeroes-Indijl.

Zes gemeenten zijn geïnstitueerd: Djokja, Toenkak, Patalan, Tjandi-Sewoe, Wates en Wonosari.

De Javaansche Kerk te Djokja is de grootste van geheel Midden-Java. Zij heeft een eigen Javaansch dienaar des Woords, Ds. Soepater, die 29 April 1926 is bevestigd, en een nieuw Kerkgebouw, dat 960 zitplaatsen heeft. Ook voorziet zij zelf geheel in haar onderhoud en draagt zij bij voor het Zendingswerk.

Naast de geïnstitueerde Gemeenten zijn er nog 14 gemeenten, waar geregeld wordt gepredikt en de sacramenten worden bediend. En voorts nog 200 plaatsen waar door colportage enz. regelmatig gewerkt wordt.

Een achttiental colporteurs staan op dit terrein in dienst der Zending. Zij hebben in 1930 niet minder dan 46565 Bijbels, Bijbelgedeelten, boeken, trak-
taten en bladen verspreid.

In 1931 zijn er op dit zendingsterrein 232 gedoopt, waaronder 105 volwas-
senen en 127 kinderen.

Het aantal Javaansche Christenen bedroeg 1 Jan. 1932 2190, waarvan 1194
waren toegelaten tot het H. Avondmaal.

Voorts waren er op dit terrein 88 gedoopte Chineezen waarvan 50 zijn
toegelaten tot het H. Avondmaal.

Schooldienst.

Het aantal Inl. scholen is thans 17, waaronder 3 Standaardscholen en 14
volksscholen, waarvan er echter 4 een vervolgschool hebben. Het aantal onder-
wijzers bedraagt 37 en het aantal leerlingen 1507.

Deze scholen gaan rechtstreeks uit van de Zending. Meer dan $\frac{2}{3}$ der
kinderen komt uit niet-christelijke gezinnen.

Bovendien zijn er in Djokjakarta 3 Christ. Holl. Jav. scholen met 868 leer-
lingen, 1 Christ. Holl. Chin. School met 297 leerlingen, 1 Holl. Jav. Meisjesschool
met 147 leerlingen, 1 Christ. M.U.L.O. school met 288 leerlingen, 1 Christ. Europ.
school, die 274 leerlingen telt en 1 Christ. Huish. school, die 55 leerlingen heeft.

Voorts is te Djocja gevestigd de Keuch. school, die haar kweekelingen vormt
tot Inl. onderwijzers en met een Gouv. Normalschool is gelijkgesteld. Zij staat
onder de directie van den heer J. A. Wiggers en telt 81 leerlingen.

Ook de Theol. Opleidingsschool, die voor heel het zendingsterrein der
Geref. Kerken op Java de helpers bij den dienst des Woords opleiden moet, is
te Djocja gevestigd.

De eerste docent der Opleidingsschool was Dr. D. Bakker, die in 1906 den
arbeid der opleiding begon en in 1930 is gepensioneerd. In 1923 werd als
docent benoemd Dr. F. L. Bakker, in 1930 Ds. A. Pos en in 1931 Dr. J. H.
Bavinck, die D.V. in 1933 in functie zal treden.

Deze twee scholen staan onder het zeggenschap van de Generale Synode,
die de leiding opdroeg aan haar deputaten voor de Zending.

De Medische dienst.

Bijzonder breed is in Djokjakarta de Medische dienst ontwikkeld. Hier is in 1900 het bekende Petronella Hospitaal gesticht, dat onderscheidene jaren het eenige Zendingshospitaal van Midden Java is geweest. De eerste directeur was Ds. J. G. Scheurer. Na hem fungeerde als directeur Dr. H. S. Pruijs, die om gezondheidsredenen in 1917 de directie heeft neergelegd en naar Wonosobo is gegaan, maar in 1929 als gewoon arts weêr in functie is getreden. In de directie werd hij opgevolgd door Dr. J. Ofringa, onder wiens leiding de groote vernieuwing en uitbreiding van het hospitaal plaats had.

In 1930 is Dr. Ofringa met bewilliging van de Kerk te Amsterdam overgegaan in dienst der Regeering. Hij is thans Hoofd van den dienst der Volksgezondheid.

De tegenwoordige directeur is Dr. K. P. Groot. Met hem werken aan het Petronella Hospitaal de dokters M. G. Muller, C. L. Zwaan, H. S. Pruijs, W. Pruijs en in tijdelijke dienst R. Veen.

Als hoofdverpleegster zijn aan dit hospitaal verbonden Mej. W. Boorsma, Mej. J. Prins, Mej. A. J. Heidema en Mej. A. H. van Zuijlen, terwijl aan het hoofd der huishouding staan Mej. J. Piccer en Mej. M. Looijenga.

Voorts zijn er in den Med. dienst 175 Inl. verplegers en verpleegsters werkzaam.

Het Hoofdhospitaal heeft 2 hulphospitalen over heel Djokjakarta verspreid. In totaal beschikt de Med. dienst over 1076 bedden, waarvan 400 in het hoofdhospitaal.

Voorts zijn er nog 31 vaste poliklinieken, waar geregeld medische hulp verleend wordt, terwijl er bovendien nog regelmatig twee polikliniek-auto's rondrijden, om de meer afgelegen bevolking medische hulp te bieden.

In 1931 zijn 17844 patiënten in verpleging opgenomen en is aan 175084 klinische hulp verleend.

Finantiën.

Voor dit zendingsterrein zijn in de begrooting voor 1932 de ontvangsten en uitgaven als volgt geraamd:

Hoofd- en Schooldienst . Ontvangsten: In Indië: subsidie enz. enz. f 12700; In Holland: gewone bijdragen van de Kerken in Noord-Holland f 60000, Inkomsten uit anderen hoofde f 11100, samen f 71100. Totaal f 83800.

Uitgaven: In Indië f 64787.50; Betalingen in Nederl. f 19000. Tot. f 83787.50.

Med. Dienst. Ontvangsten: In Holland. Van de Vereeniging Dr. Scheurers Hospitaal f 7000; van de Kerken f 10000. Totaal f 17000.

Uitgaven: In Holland f 7000; Geldzending naar Indië f 10000. Tot. f 17000.

S O L O (SOERAKARTA)

als Zendingsterrein der Geref. Kerk van Delft in samenwerking met de Geref. Kerken van Zuid-Holland ten Noorden.

Solo is het Zendingsterrein van de Kerk te Delft en de met haar in de Zending samenwerkende Kerken van Zuid-Holland ten Noorden.

De samenwerking is hier aldus geregeld:

De Kerk van Delft is de zendende Kerk.

De zaken der Zending worden behartigd door de Zendingsdeputaten, waarvan de Kerk te Delft er vier aanwijst en de 4 Classis van Zuid-Holland ten Noorden elk drie.

Voor de Kerk van Delft zijn aangewezen Ds. K. v. Anken, Ds. P. J. Hagen, H. Jager en W. Boot. Voorts zijn deputaten:

Voor de classe den Haag Ds. T. Kramer, Ds. H. A. van Minnen en Ds. K. K. Troost; Voor de classe Leiden Ds. W. Bouwman, Ds. E. H. Broekstra en Ds. N. H. Koers; Voor de classe Gouda Ds. P. Roos, Ds. J. F. W. Erdmann en Ds. J. Hoekstra; Voor de classis Woerden Ds. J. H. A. Bosch, Ds. Joh. Dam en Ds. H. Moolhuizen.

Leden van het Moderamen dezer deputaten zijn: Ds. K. van Anken te Delft, Voorzitter; Ds. H. Ph. Ingwersen te Katwijk aan Zee, Scriba; en de heer W. Boot, Mijnbouwstraat 17, Delft, Quaestor, Postrekening No. 45562.

Het Zendingsterrein van Zuid-Holland ten Noorden omvat het geheele Gouvernement Soerakarta, vaak ook Solo genoemd. Tot het vorstenland Soerakarta behooren ook nog een drietal enclaves, die in Djokjakarta liggen: Kota Gede Solo, Imogiri en Ngawen, met een gezamenlijke bevolking van ruim 46500 zielen.

Evenals bij Djokjakarta is Soerakarta of Solo de naam zoowel van de hoofdstad als van het Vorstenland. Haast nog meer dan in Djokja klopt in Solo het hart van Java. De Soesoehoean van Solo staat in eer bij het Javaansche volk nog iets hooger dan de Sultan van Djokja. Onder het Opperbestuur van den Gouverneur-Generaal regeeren in Solo de Javaansche vorsten: de Soesoehoean en Prins Mangkoe Negara.

Het Vorstenland Soerakarta is 6048.90 K.M.² groot. Dit terrein is verreweg het grootste van alle Zendingsterreinen onzer Kerken op Midden Java. Naar

de laatste telling bedraagt de bevolking in totaal 2.564.975 zielen, waarvan 2.535.746 Javanen, 4230 Europeanen, 16.687 Chineezers en 1432 vreemde Oosterlingen.

De hoofdstad Solo waar de Zending haar hoofddienst heeft telt 147.148 inwoners. De toeneming der bevolking was de laatste tien jaren in Solo minder sterk dan in Djokja.

Reeds het noemen van deze enorme cijfers zegt heel duidelijk wat belangrijk zendingsterrein de Kerk van Delft en de met haar samenwerkende Kerken hebben te verzorgen. Zij hebben meer dan 2½ miljoen menschen te bearbeiten.

De eigenlijke bearbeiding van dit zoo belangrijk terrein dateert nog slechts van 1910. Tot 1910 was Solo voor de Zending gesloten. Wel heeft Dr. Scheurer van 1895—1897 te Solo gewerkt. Maar hij kon geen toestemming krijgen voor den bouw van een Zendingshospitaal. Wel als arts, maar niet als Zending mocht hij er werken. Mitsdien moest Dr. Scheurer Solo verlaten.

Er was echter een kleine kring van Christenen, die van uit Djokja werden verzorgd. Toen hierover moeite ontstond, heeft Dr. D. Bakker in 1910 bij den toenmaligen Gouverneur-Generaal, Ex. Idenburg, opening van Solo voor de Zending aangevraagd.

Op dit verzoek werd gunstig beslist.

Reeds had de Generale Synode van 1905 goedgekeurd dat Solo, wanneer het open kwam, als zendingsterrein van de Geref. Kerken zou worden aanvaard.

De Kerk te Amsterdam, die Djokja reeds had, maar met de Kerken van Noord-Holland toen wel wat meer kon doen, vroeg en verkreeg ook Solo als haar zendingsterrein. Overeenkomstig het verlangen der autoriteiten werd allereerst de Med. dienst met kracht aangevat.

Dr. Vogelesang ging van Djokja naar Solo en weldra werd er een Zendingshospitaal gesticht.

In 1912 kwam Dr. H. A. van Andel als eerste miss. predikant te Solo.

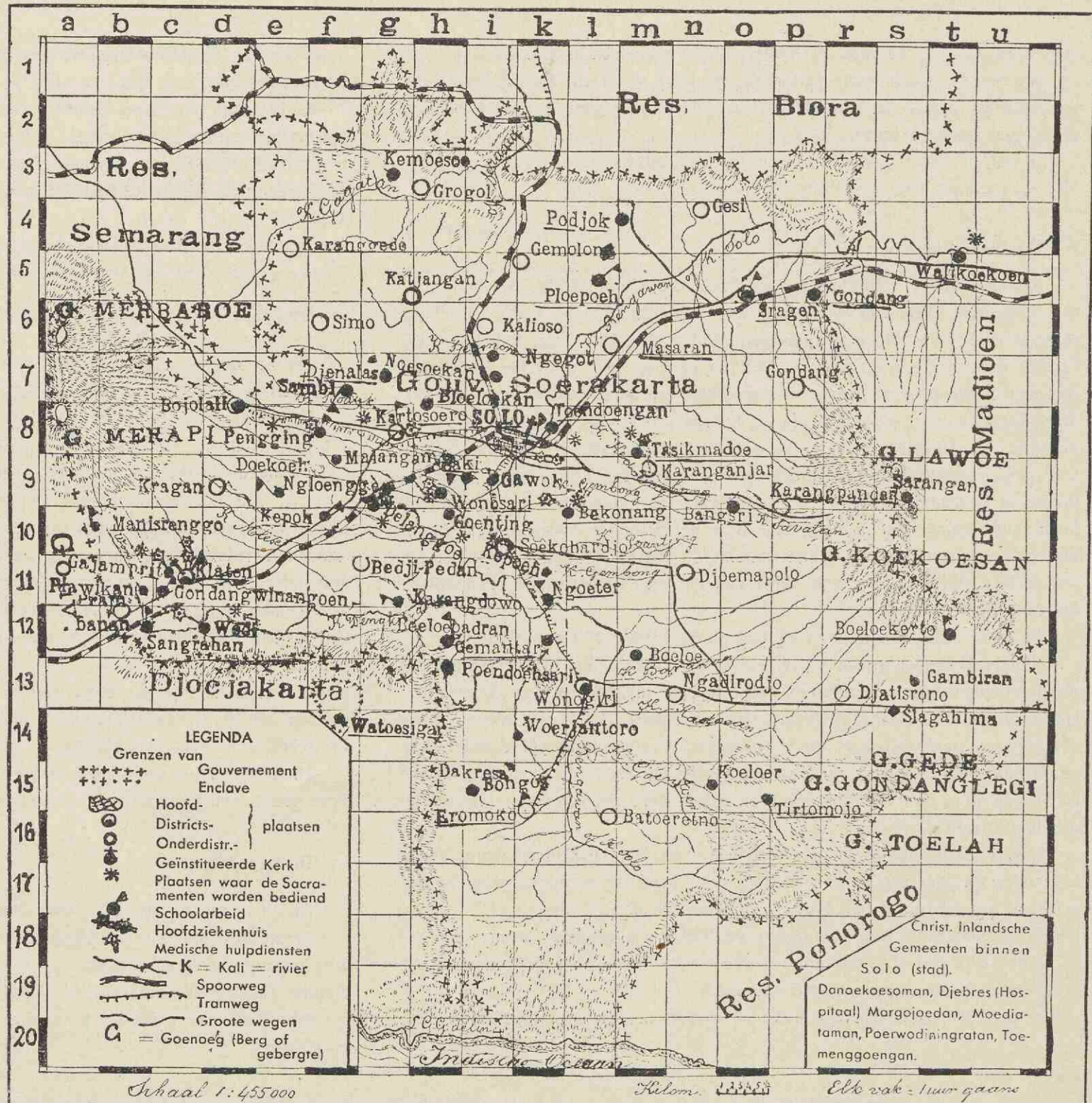
Wijl zoowel in Djokja als in Solo de arbeid zeer gezegend werd en zich boven verwachting snel uitbreidde, moest Noord-Holland, omdat het werk te

SOLO.

SOLO (SOERAKARTA)

Plaats en Arbeid.

Plaats	Arbeid	Vak.
Baki	S	i. 9
Bangsri		o. 9/10
Batoeretno OD		l. 16
Bedji Pedan		f/g. 11
Bekonang	V. MH	l. 10
Bloeloekean		h. 7/8
Boeloe		m. 12
Boeloebadran	S	h. 12
Boeloekerto	S	t. 12
Bojolali D		d. 7/8
Bongos		i. 15
Dakreso		i. 15
Delanggoe	V. MH	g. 9/10
Djatisrono		r. 13
Djenalas		g. 7
Djoemapolo OD		n. 11
Doekoeh		f. 9
Erimoko	S	k. 15
Gajampri	V. MH	c. 11
Gambiran		s. 13
Gawok		i. 9
Gemantar	G. K.	k. 12
Gemolong OD		k. 5
Gesi OD		n. 4
Goenting	V. MH	h. 10
Gondang		p. 5
Gondang OD		p. 7
Gondang-winangoen	S	c. 12
Grogol OD		h. 3
Kalioso OD		i. 6
Karang-anjer OD		m. 9
Karangdowo	S	g. 11
Karanggedé OD		e. 4
Karangpandan OD		p. 9/10
Kartosoero	S. MH	g. 8
Katjangan OD		g. 5
Kémoesoe		g. 3
Kepoeh		k. 11
Kepok	S	f. 10
Klaten D	S. HZ. GK	e. 11
Kopeng	K	i. 8
Koeloer		n. 15
Kragan OD		d. 9
Malangan		f. 9
Manisrenggo	S	a. 10
Mantjaran (zie Poendoehsari)		h. 13
Masaran OD		l. 6
Ngadirodjo OD		n. 13
Ngegot		i. 7
Ngloenggé	S	e. 9
Ngometer	S	k. 11
Noesoekan		i. 7
Pengging	V. MH. S	f. 8
Ploepoeh	S	l. 5
Podjok		m. 4
Poendoehsari		h. 13
Prambanan OD		b. 12
Prawikan		b. 11
Sambi	S	f. 7
Sangrahan	S	b. 12
Sarangan	Vac.	s. 9
Simo OD		f. 6
Slagahimo		s. 13/14
Soekohardjo	V. MH	i. 10
Solo R	HZ. S. GK	i/k 8/9
Sragen D	GK. S	o. 5
Tasikmadoe	V. MH	m. 8
Tirtomojo		o. 15
Toendoengan	V	k. 8
Walikoekoeh	V	t. 5
Watoesigar	V	f. 14
Wedi-Birit	V. MH	c/d. 12
Woerjantoro	G. K	k. 14
Wonogiri D		l. 13
Wonosari	V. MH	h. 9

veel werd, één van de beide terreinen afdragen aan een andere Kerk.

Na veel correspondentie verklaarde de Kerk van Delft zich onder zekere voorwaarden bereid de bearbeiding van Solo over te nemen. De overdracht kreeg haar beslag 1 Januari 1923.

In korten tijd is de Zendingarbeid te Solo uitgebreid tot een omvang, die alle verwachting heeft overtroffen.

De Hoofddienst.

Als missionaire predikanten zijn te Solo werkzaam Dr. H. A. van Andel, die in December 1912 hier zijn arbeid begon. In 1920 ging Ds. A. Pos naar Solo, maar is na korten tijd vertrokken naar Djokja. Ds. P. H. van Eijk kwam als tweede missionaire predikant van Delft in 1925 te Solo, waar hij 26 Juli zijn dienstwerk begon. Kort daarna was er echter een derde noodig, waarvoor Dr. J. H. Bavinck werd beroepen, die in Februari 1930 zijn arbeid te Solo aanvaardde. Dr. Bavinck is echter benoemd tot docent aan de Opleidingsschool te Djokja, zoodat deze vermoedelijk Solo zal verlaten. Tot vierde missionaire predikant is thans beroepen Ds. G. D. Kuiper te Aalsmeer, die deze roeping heeft aangenomen. Het is dus de bedoeling, dat Solo vier missionaire predikanten zal hebben. Hierbij zij echter opgemerkt, dat de missionaire predikanten ook de Holl. Geref. Kerk te Solo verzorgen, die geen eigen dienaar heeft, zooals de Geref. Kerk te Djokja.

Naast de miss. predikanten werken op dit terrein 23 Goeroe's Indjil.

Van de 32 Gemeenten op dit terrein, waar geregeld Woord en Sacramenten worden bediend, zijn 7 Gemeenten geïnstitueerd. In 1930 zijn twee Gemeenten: Gemantar en Wonogiri tot institueering gekomen. Voorheen waren reeds geïnstitueerd in de stad Solo, die voor één kerk veel te uitgebreid is: Margoejoedan, Toemenggoengan en Danoekoesoeman en voorts de gemeenten te Klaten en Sragen. Er is op dit terrein nog geen enkele Kerk, die een eigen Javaansche predikant heeft.

De Gemeente Margoejoedan heeft echter in April 1932 den Goeroe Indjil Soempono tot haar predikant beroepen. Deze heeft die beroeping aangenomen en hoopt aan het einde van 1932 zijn dienstwerk aan te vangen.

En de Gemeente te Klaten beriep den Goeroe Augustinus Joram.

Behalve in die 32 Gemeenten, wordt voorts nog op 66 plaatsen geregeld gearbeid door catechisatie, colportage enz.

In den colportagearbeid werken 23 colporteurs en een Bijbelvrouw.

Voor het „Vrouwen-Zendingswerk” in Solo zijn in 1931 uitgegaan Mej. L. Goemaat en Mej. S. J. Bos.

In 1931 zijn omstreeks 100.000 Bijbels, Bijbelgedeelten, boeken, kalenders, traktaatjes en teksten verspreid.

In 1931 zijn 156 volwassenen gedoopt en 172 kinderen. Het totaal aantal Christenen bedroeg einde 1931 2735, waarvan 800 mannen, 774 vrouwen en 1161 kinderen.

In den kantoordienst is werkzaam Mej. H. G. Brink en Mej. G. Bronkhorst.

De Schooldienst.

Dit zendingsterrein heeft 24 scholen, waarvan 23 standaardscholen met 3885 leerlingen en 1 volksschool, die 113 leerlingen tellen.

Voorts zijn er in Soerakarta 4 Christ. Holl. Jav. scholen met 1181 leerlingen; 1 Christ. Holl. Inl. Meisjesschool, die 220 leerlingen telt; 1 Schakelschool die 133 leerlingen heeft; 4 Christ. Holl. Chineesche scholen met 793 leerlingen; 1 Christ. M.U.L.O. school, waar 211 leerlingen onderwezen worden en 1 Christ.-Europeesche school met ruim 200 leerlingen. Solo heeft dus 12 Christ. scholen niet Westersch onderwijs, waar 2615 kinderen Christelijk onderwijs ontvangen. Ook heeft Solo een Christ. Huishoudschool die 55 leerlingen telt en in 1932 haar eigen gebouw ontving. Verder heeft de Schoolvereeniging nog een Christ. Ambachtschool te Pedan. Deze scholen gaan niet rechtstreeks van de Zending uit.

Voorts is in Solo gevestigd de Christ. Holl. Inl. Kweekschool, onder de directie van Br. H. Meijerink. Zij vormt Inl. onderwijzers ten behoeve van Holl. Inl. scholen en Holl.-Chin. scholen.

Deze school telt thans meer dan 200 leerlingen, afkomstig uit onderscheidene deelen van Indië en van verschillenden landaard.

De Med. Dienst.

Op dit terrein zijn twee hoofdhospitalen, één te Solo en één te Klaten.

Eerste directeur van het Hospitaal te Solo was Dr. Vogelesang, die overging naar Poerbolingo; daarna volgde Dr. Groot, die later vertrok naar Djokja. Thans is Directeur Dr. D. Verhagen.

Met hem werken Dr. C. A. van Leersum en in tijdelijken dienst Dr. J. S.

Wiersema en Mej. Dr. J. G. Hörchner met de zusters Mej. H. Baarbe, Mej. G. Gort, Mej. G. R. Kroeze, Mej. P. v. d. Kruit en als assistente apothekeresse Mej. E. W. Lukien.

Dit hospitaal telt 260 bedden en heeft 4 hulphospitalen met omstreeks 100 bedden, terwijl op vier plaatsen vaste poliklinieken zijn gevestigd. In 1930 zijn in deze hospitalen verpleegd 5494 patiënten. Aan 43547 patiënten werd klinische hulp verleend.

Het hospitaal te Klaten is gebouwd door de Klatensche cultuurmaatschappij. Deze betaalt ook de kosten. Maar het is ter exploitatie aan de Zending gegeven.

Directeur is Dr. D. Bakker. Met hem werkt Dr. D. Verveen en de zusters Mej. H. Grondsma en J. van Ieperen. Dit hospitaal, dat zich zeer snel heeft ontwikkeld, heeft met de 3 hulphospitalen de beschikking over 274 bedden. In 1930 werden hier opgenomen 7135 patiënten en klinische hulp bewezen aan 42308 patiënten.

Finantiën.

Ontvangsten in Holland f 61.623.32. *Uitgaven* in Holland f 64.040.54.

MAGELANG

Zendingsterrein van de Gereformeerde Kerk te Middelburg in samenwerking met de andere Gereformeerde Kerken van Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.

Noord-Westelijk van Djokja ligt Magelang, het Zendingsterrein van de Geref. Kerk te Middelburg en de met haar in de Zending samenwerkende Kerken van Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.

De samenwerking is hier als volgt geregeld.

De Kerk te Middelburg is de Zendende Kerk. Door haar geschiedt de Zendingsarbeid onder „medezeggenschap en medeverantwoordelijkheid” der andere Kerken.

Van de zijde der medewerkende Kerken geschiedt de samenwerking door middel van Deputaten, aangewezen door de onderscheidene classes van Zeeland, Noord-Brabant en Limburg. Elke classis wijst telkens voor één jaar een deputaat met secundus aan. Minstens tweemaal in 't jaar vergaderen deze deputaten met den Kerkeraad. „Geen besluit is van kracht dat niet èn door de Kerkeraad èn door de meerderheid der deputaten gesteund wordt”.

Voor de behartiging der loopende zaken en de uitvoering der genomen besluiten is er een Zendingscommissie, aangewezen door den Kerkeraad. Hierin heeft ook een gedelegeerde uit de deputaten der Classis zitting. Deze gedelegeerde ontvangt van alle stukken ten spoedigste inzage, terwijl alle uitgaande stukken onderteekening noodig hebben.

In het Comité hebben zitting Ds. L. Bouma, eereid; Ds. D. Scheele, Voorzitter; Ds. D. Ringnalda, Assessor; C. J. Hondius, Penningmeester; J. S. Heemskerk, 2e Penningmeester; A. J. Leenhouts; J. Olthoff, Scriba, allen te Middelburg en als gedelegeerde van de deputaten Ds. A. C. Hey te Koudekerke.

Deputaten der Classis zijn: Dr. A. C. Hey, Ds. A. Scheele Ds. P. J. v. d. Ende, Ds. W. M. le Cointre, Ds. S. Groeneveld, Ds. C. J. Hakman, Ds. G. J. Pontier en Ds. M. B. v. 't Veer, respectievelijk voor de Classes: Middelburg, Goes, Zierikzee, Tholen, Axel, Almkerk, 's-Hertogenbosch en Klundert.

Het Zendingsterrein van de Kerk te Middelburg omvat de regentschappen Magelang en Temanggoeng, behorende tot de residentie Kedoe.

Dit terrein is 2010.90 K.M.². groot. Volgens de laatste telling heeft het een

bevolking van 905.031 zielen, waarvan 887.182 Javanen; 4852 Europeanen; 12663 Chineezzen en 334 vreemde Oosterlingen.

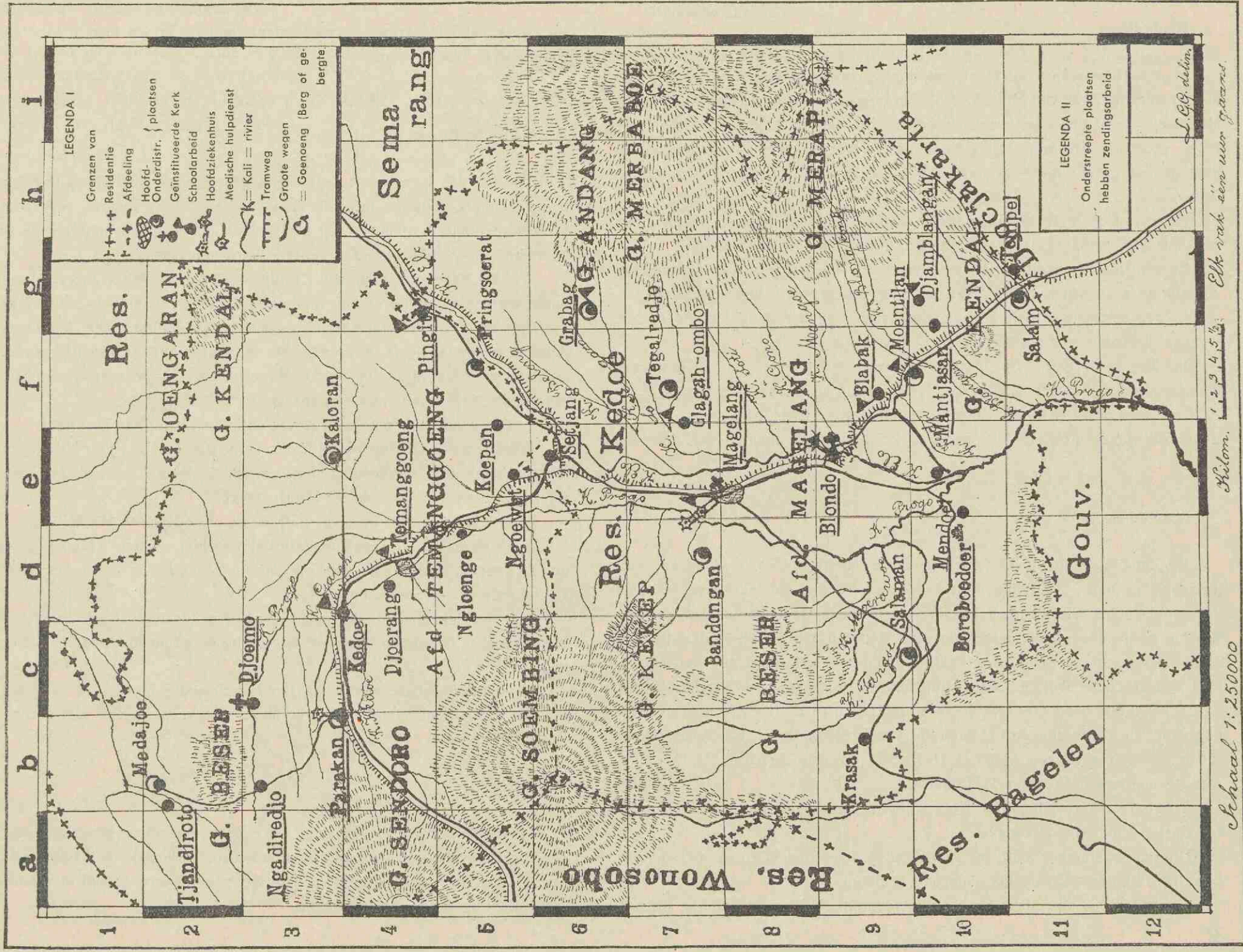
Ook dit Zendingsterrein is zeer dicht bevolkt.

De Zending heeft haar hoofdpst te Magelang, weshalve het geheele terrein ook aldus wordt genoemd. Magelang is een mooie, bloeiende stad met 53204 inwoners. In tien jaar tijds is de bevolking van deze stad met 16991 zielen toegenomen.

De eigenlijke bearbeiding van Magelang is pas begonnen in 1912. Wel is in den tijd van Zendeling Wilhelm ook in de residentie Kedoe cenigen arbeid geschied, maar de resultaten daarvan bestaan slechts in enkele Sadrach-Gemeenten, waarbij Ds. Merkelijn bij zijn komst te Magelang geen aansluiting kon vinden. Van al de Zendingsterreinen op Midden-Java ten Zuiden is Magelang het jongste. Ook hier echter heeft de Heer den arbeid bijzonder gezegend en doen uitgroeien tot beduidenden omvang.

MAGELANG.		Mendoel	e. 10
		Moentilan OD	S f. 10
		Vak. Ngadiredjo	b. 3
		d. 7 Ngloenge	d. 5
		f. 9 Ngoewet	e. 5
	A.S.GK.	e. 9 Paggergeonoeng	
		d/e 10 Parakan	MH b. 3
	S	g. 10 Pingit	S g. 4
	GK	e. 3 Pjetjeban	
		d. 4 Pringsoerat OD	f. 5
	S	e/f. 7 Salam OD	g. 11
	S	g. 6 Salaman OD	e. 9
		e. 3 Sentoel	
	S	d. 3/4 Setjang	e. 6
		e/f. 5 Tegalredjo OD	f. 7
		b. 9 Temanggoeng H.	S. d. 4
	S.HZ.GK	e. 8 Tempel	g. 11
		f/g. 10 Tjandiroto	b. 2
		b. 2	

MAGELANG.

LEGENDA I

- Grenzen van Residentie
- Afdeeling
- Hoofd-Onderdistr. { plaatsen
- Gemeestueerde Kerk
- Schoolarbeid
- Hoofdziekenhuis
- Medische hulpdienst
- K = Kali = rivier
- Tramweg
- Groote wegen
- = Goenoeng (Berg of bergje)

LEGENDA II

- Onderstreepte plaatsen hebben zendingarbeid

Kilom. 1 2 3 4 5 6
Elk vak een uur gaans.

Schaal 1:250000

L.G.G. de Bin.

Hoofddienst.

In den Hoofddienst werkt als missionair predikant Ds. A. Merkelijn, die in 1911 door de Kerk van Middelburg is beroepen en in 1912 is uitgezonden naar Magelang. Naast den missionairen predikant werken op dit terrein 14 Goeroes Indjil, waarvan 4 tevens in de schooldienst werkzaam zijn. Voor den nog al beduidenden arbeid onder de talrijke Chineezzen heeft men een afzonderlijk helper.

De Jav. Gemeente te Magelang is geïnstitueerd en heeft ook een eigen Javaanschen predikant, Ds. Siswasana, die 2 Oct. 1928 is bevestigd.

Er zijn voorts op dit terrein 12 Gemeenten die nog niet tot institueering zijn gekomen, terwijl er op 12 plaatsen nog geregeld wordt gearbeid.

In den colportagearbeid, die op dit terrein vrij breed ontwikkeld is, zijn volgens de laatste opgave 6 colporteurs werkzaam.

In het jaar 1931 zijn hier 29 volwassen Javanen en 30 kinderen gedoopt en 6 volwassen Chinéezzen. De Javaansche Gemeenten telden begin 1932 tezamen 509 zielen; de Chineesche Gemeente telde 114 zielen, dus in totaal 623, waarvan tot het Avondmaal toegelaten 336 Javanen en 89 Chineezzen.

Schooldienst.

De Zending heeft op dit terrein naar de laatste opgave 2 volledige standaard-scholen met 242 leerlingen en 3 volksscholen met 161 leerlingen, alsmede 3 vervolgscholen, die tezamen 183 leerlingen tellen. Op deze scholen, die alle worden gesubsidieerd, ontvangen dus 585 kinderen Christelijk onderwijs, dat rechtstreeks van de Zending uitgaat. Bovendien heeft Magelang een Christ. Holl. Chineesche school met 391 leerlingen, hoofd K. Kuipers; twee Christ. Holl. Jav. scholen met 654 leerlingen, hoofden: R. Hagen en P. J. Vlasveld; een schakelschool, die 107 leerlingen telt, hoofd K. van Oosten; een Christ. Europ. lagere school met 180 leerlingen, hoofd H. H. Reeders en een Christ. M.U.L.O. school met 248 leerlingen, directeur Tj. Dijkstra.

Voorts is er nog een Christ. Holl. school te Temangoeng, waar 303 kinderen Christ. onderwijs ontvangen.

Dit zendingsterrein heeft dus 7 Christel. Scholen met Westersch Onderwijs waar 1883 kinderen Christelijk onderwijs genieten.

Dit onderwijs, dat, ofschoon het niet rechtstreeks van de Zending uitgaat,

toch voor het Zendingswerk groot belang heeft, is op dit terrein tot rijke ontwikkeling en bloei gekomen.

Medische Dienst.

Sinds eenige jaren heeft deze Zending een hulpziekenhuis te Parakan. Dit hulpziekenhuis, waaraan drie Inl. verplegers en 1 verpleegster werkzaam zijn, heeft 48 bedden. In 1930 werden hier 739 patiënten opgenomen, terwijl van de polikliniek door 3653 patiënten gebruik werd gemaakt.

Wijl de Regeering voor een Zendingshospitaal te Magelang geen subsidie wilde verleen, omdat er een militair hospitaal is, waar behoeftige Inlanders medische hulp kunnen ontvangen, heeft het lang geduurd oer Magelang een Zendingshospitaal heeft verkregen. De met onvermoeide kracht voortgezette pogingen van Ds. Merkelijn om te Magelang, zonder Regeeringssubsidie, een hospitaal te krijgen zijn eindelijk geslaagd.

Er is een geschikt gebouw gekocht en ingericht tot een hospitaal.

Tot directrice is benoemd Mej. Dr. G. J. Dreckmeier, die reeds jaren lang als missionair arts de Zending in Poerworedjo heeft gediend en laatstelijk werkzaam was te Wonosobo en Poerbolinggo.

Zij is 1 Januari 1932 in dienst getreden van de Kerk te Middelburg.

Het ziekenhuis te Magelang is in het voorjaar geopend. Men is begonnen met 50 bedden, waarvan 40 voor on- en minvermogenenden en 10 voor iets beter gesitueerde Javanen en Chineezzen.

Het hulpziekenhuis te Parakan, dat onder toezicht stond, eerst van den Med. dienst te Djokja en later van Wonosobo, komt nu onder het hoofdhospitaal te Magelang.

Naast de directrice werkt als Hoofdverpleegster Mej. A. F. de Waal, terwijl aan dezen Med. dienst 18 Inl. verplegers en verpleegsters zijn verbonden.

Blondo.

Te Blondo, dicht bij Magelang, is een armenkolonie gevestigd, waar de Zending geregeld aan meer dan honderd armen en ellendigen barmhartigheid bewijst, door hen te verzorgen en, voor zooveel dit kan, arbeid te verschaffen. Deze stichting werkt zeer gezegend.

Finantiën. Hoofd- en Schooldienst.

De begrooting voor 1932 gaf de volgende raming:
Ontvangen in Indië f 6800.—; in Nederland ± f 31000.—; tezamen ± f 37800.—.
Uitgaven in Indië: Schooldienst f 10150.—; Hoofddienst ± f 17707.—; uitgaven in Nederland ± f 10947.—; totaal f 38804.—.

Medische Dienst.

Voor 1932 is de begrooting aldus: Ontvangst in Indië per maand f 925; geldzending uit Nederland per maand f 1250; tezamen f 2175. Uitgaven in Nederland nihil; in Indië f 2175.

W O N O S O B O

Zendingsterrein van de Geref. Kerk te Heeg in samenwerking met de andere Geref. Kerken van Friesland-Noord en -Zuid.

Behalve Keboemen hebben de Kerk van Heeg en de met haar in de zending samenwerkende Kerken van Friesland ook Wonosobo als zendingsterrein te verzorgen. Ook voor dit terrein is de Kerk te Heeg de zendende Kerk, terwijl voor de samenwerking met de andere Friesche Kerken betreffende de bearbeiding van Wonosobo dezelfde regeling geldt als voor Keboemen.

Die samenwerking geschiedt:

van de zijde der gezamenlijke Kerken in provinciale Zendingssynode, of — als deze niet vergaderd is — door hare Deputaten tot de Zending, die daartoe met hunne secundi, telkens voor één jaar, uit iedere Classis één, worden benoemd;

van de zijde der zendende Kerk door haren Kerkeraad of tenminste twee uit zijn midden aangewezen afgevaardigden;

Tot de Zendingssynode worden afgevaardigd uit en door iedere Classis twee Diënarren des Woords met twee ouderlingen. Zij wordt eenmaal 's jaars gehouden.

Van hare Deputaten is thans Ds. J. P. Klaarhamer, praeses, Dr. C. J. Goslinga, assessor, Ds. H. Hangelbroek, 1e scriba, Ds. A. D. C. Kok, 2e scriba.

Als penningmeester der Zendende Kerk fungeert de Heer S. Zeijl Wzn. te Sneek. Postrekening 16647.

Het adres der Friesche Zending is: Ds. G. M. van Rennes te Heeg.

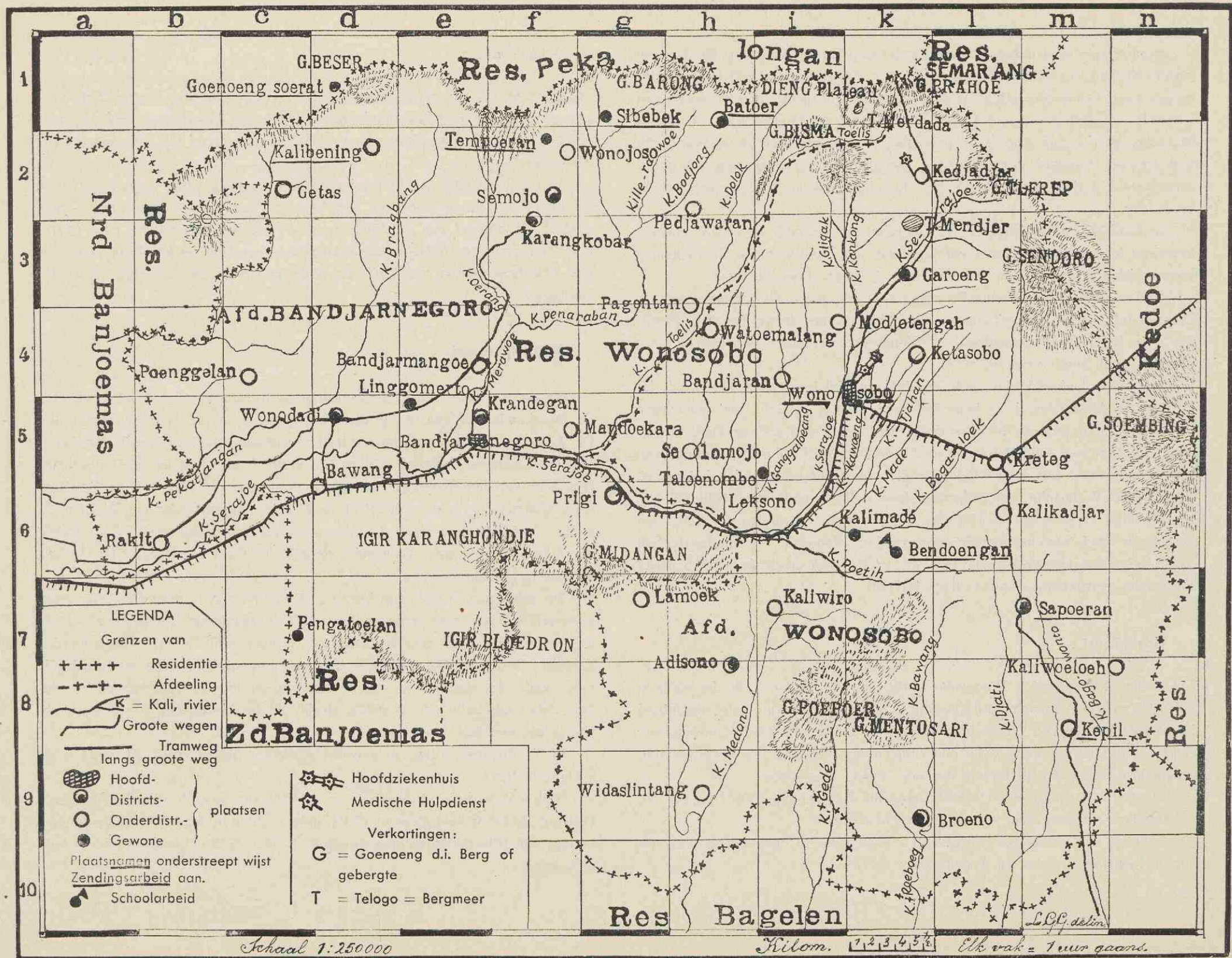
De bearbeiding van Wonosobo is door de Kerken van Friesland aanvaard onder de voorwaarde, dat zij hiervoor door de gezamenlijke Geref. Kerken van Nederland zouden worden gesteund met eene subsidie uit de Generale Zendingsskas tot een bedrag van 90 pCt. der geraamde kosten, terwijl dit bedrag nog moet worden verhoogd, indien de uitgaven van dit terrein meer dan f 20.000 per jaar zouden beloopten. Bovendien komen de kosten voor den bouw en eerste inrichting van het nieuwe Zendingshospitaal te Wonosobo, die geraamd zijn op f 30.000, tevens voor rekening van de Generale Zendingsskas. De l.g. Generale Synode heeft dit aldus goedgekeurd.

Het zendingsterrein Wonosobo omvat het Regentschap Wonosobo, terwijl

ook het Regentschap Banjarnegara wellicht tot dit terrein moet worden gerekend. Tot nu toe is het Regentschap Banjarnegara nog bijna niet bewerkt. Maar de bearbeiding kan het best van uit Wonosobo geschieden. Op het kaartje is dan ook dit Regentschap er bij gevoegd. Beide Regentschappen vormen te samen de tegenwoordige Residentie Wonosobo, aldus genoemd naar de hoofdplaats, gelegen in een om zijn natuurschoon en om zijn gezond klimaat zeer geprezen berglandschap. Dit terrein heeft een oppervlakte van 1917.56 K.M.² en telt een bevolking van 614.164 zielen, waarvan 609.296 Javanen, 373 Europeanen, 4407 Chineezers en 88 vreemde Oosterlingen. Het is iets minder dicht bevolkt dan de andere terreinen van Midden Java ten Zuiden.

WONOSOBO				
Plaats en Arbeid.		Kretek OD		
		Vak. Lamoeck OD		1.5
Adisono D		h. 8 Leksono OD		g. 7
Bandjaran OD		i. 4 Linggomerto		i. 6
Bandjarmangoe OD		e. 4 Madoekari OD		e. 5
Bandjarnegoro H		e. 5 Modjetengah OD		f. 5
Batoer D		h. 1 Pagentan OD		i. 4
Bawang OD		d. 5/6 Panggoelan OD		h. 3/4
Bendoengan	S	k. 6 Pedjawaran OD		e. 4
Broemp D		k. 9 Pengatoelan		h. 2
Garoeng D		k. 3 Prigi OD		c. 7
Getas OD		c. 2 Rakit OD		g. 6
Goenoeng Soerat		d. 1 Sapoeran D	MH	b. 6
Kalibening OD		d. 2 Selomojo OD		m. 7
Kalikadjar OD		l. 6 Semojo OD		h. 5
Kalimadé		k. 6 Sibebek		f. 2
Kaliwiroe OD		i. 7 Taloenombo		g. 1
Kaliwoeloe OD		n. 8 Tempoeran		i. 5
Karangobar D		f. 3 Wadislintang OD	MH	f. 2
Kepil OD I	MH	m. 8 Watoemalang OD		h. 9
Ketasobo OD		k. 4 Wonodadi D		h. 4
Ketjadjar OD	MH	k. 2 Wonojoso OD		d. 5
Krandegan D		e. 5 Wonosobo R	HZ. S.	f. 2
				k 4/5

WONOSOBO.

Wonosobo was vroeger het zendingsterrein van de Kerk van Delft en de andere Kerken van Zuid-Holland ten Noorden. In 1904 zond Delft Ds. L. Netelembos naar Wonosobo. Deze is hier gebleven tot 1918, toen de Kerk van Utrecht hem riep voor den missionairen dienst te Poerworedjo. Ondanks krachtige bearbeiding heeft Ds. Netelembos, tijdens zijn verblijf in Wonosobo niet zooveel resultaat gezien, als op sommige andere terreinen wel werd aanschouwd. Later begon echter het door hen gestrooide zaad rijker vrucht te dragen.

In Juni 1916 is de jonge Dr. F. Gehrels als missionair arts in Wonosobo beginnen te arbeiden. Slechts vijf jaar was deze sympathieke Zendingman hier werkzaam. Den 22sten Juli 1921 nam de Heere hem tot Zich.

Eenige jaren bleef Wonosobo onbezet. Eerst werd dit terrein door Dr. Esser en later door Ds. Merkelijn als consulent verzorgd, terwijl Dr. H. S. Pruijs, die voor herstel van gezondheid in Wonosobo vertoefde, hier enkele jaren medische hulp heeft verleend.

Intusschen had de arbeid in de Vorstenlanden zich zoo zeer uitgebreid, dat de Kerk te Amsterdam hare twee terreinen, Djokja en Solo, niet meer naar behooren kon verzorgen. In verband daarmee heeft de Kerk van Delft met de andere Kerken van Zuid-Holland Noord 1 Januari 1923 Solo overgenomen van Amsterdam, maar kon toen Wonosobo niet meer verzorgen gelijk het moest. Toch mocht Wonosobo, om onderscheidene redenen niet onbearbeid gelaten.

Eindelijk verklaarden de Friesche Kerken, mede op advies uit Indië, zich bereid om, op de bovengenoemde voorwaarden, Wonosobo als zendingsterrein naast Keboemen te aanvaarden. Den 23 October 1930 heeft de Kerk te Heeg Wonosobo overgenomen van de Kerk te Delft.

Hoofddienst.

In den Hoofddienst te Wonosobo werkt thans Ds. K. van Dijk, die reeds in Mei 1930 zich te Wonosobo had gevestigd. Zijn arbeid is echter niet uitsluitend tot Wonosobo beperkt. Naast hem werken op het terrein van Wonosobo een Goeroe Indjil en een helper, die ook schooldienst verricht. De bezetting met arbeidskrachten is op dit terrein dus nog slechts zeer matig.

Er zijn trouwens ook nog slechts twee Inl. Gemeenten, terwijl voorts nog op 5 andere plaatsen meer of minder gearbeid wordt.

Naar de ons beschikbare opgave telt Wonosobo 132 gedoopten, waarvan 80 zijn toegelaten tot het H. Avondmaal.

Schooldienst.

Voor zoover we weten is er op dit terrein nog slechts één Inl. Zendingsschool, die is gevestigd te Bendoengan. Dit is een bloeiende school, die naar de laatste mededeeling 152 leerlingen heeft en waaraan 4 Inl. onderwijzers zijn verbonden.

Voorts is in 1930 te Wonosobo een Christ. Holl. Chin. School opgericht, die onder de leiding staat van den heer J. Berger, als hoofd. Deze school gaat echter niet uit van de Zending, maar van de „Vereeniging voor Christ. Holl. Onderwijs ten behoeve der Inlandsche bevolking op het Zendingsterrein van Frieslands Geref. Kerken”. Zij telde in het begin van 1932 reeds 162 leerlingen.

Medische dienst.

Na de overname van Wonosobo door de Kerken van Friesland, heeft Mej. Dr. Dreckmeier eenigen tijd de directie van het hospitaal waargenomen, totdat Dr. J. Berg als directeur in functie trad. Voorheen was Dr. Berg als Missionair arts werkzaam op Soemba. Tijdens zijn verlof is hij benoemd tot Geneesheer-Directeur van het Zendingshospitaal te Wonosobo. In Mei 1932 is Dr. Berg naar Wonosobo gegaan en heeft hij de directie overgenomen van Mej. Dreckmeier. Met Dr. Berg is als hoofdverpleegster werkzaam Mej. W. C. Rinck, die in December l.l. naar Wonosobo vertrok. Wellicht keert echter Dr. J. Berg spoedig terug naar Soemba.

De gebouwen, waarin het hospitaal te Wonosobo is gevestigd, zijn overgenomen van de daar vroeger bestaande Vereeniging „Ziekenzorg”. Deze gebouwen zijn echter zeer bouwvallig. Er moeten nieuwe gebouwen worden gesticht. Geruimen tijd geleden is hiervoor door de Regeering reeds subsidie toegezegd. Het staat echter wel te vreezen, dat ten gevolge van de wereldcrisis, die ook Indië zoo geweldig drukt, de bouw van een nieuw hospitaal voorloopig niet kan doorgaan.

In de tegenwoordige gebouwen is slechts plaats voor 54 bedden en 9 kinderbedjes.

Buiten Wonosobo zijn er nog vier poliklinieken waar de Zending Med. hulp verleent. In het geheel staan er 27 Inl. hulpkrachten in dezen Medischen dienst. In 1931 zijn 1016 patiënten opgenomen en hebben 1752 patiënten Klinische hulp ontvangen.

Finantiën.

De begrooting van ontvangsten en uitgaven voor de Zending te Wonosobo over het tijdvak van 1 Aug. 1931 tot 31 December 1932, dus over 17 maanden, geeft de volgende cijfers: Hoofddienst. *Ontvangsten:* In Nederland. Van de Kerken in Friesland *f* 1199.—; Uit de Generale Kas *f* 10792.68. Totaal *f* 11991.68.

Uitgaven: In Indië *f* 8691.68; In Nederland *f* 3300.—. Totaal *f* 11991.68.

Schooldienst. *Ontvangsten:* Indië *f* 3625.—; In Nederland. Van de Kerken

in Friesland *f* 100, Uit de Generale Kas *f* 900, samen *f* 1000. Totaal *f* 4625.—.

Uitgaven: In Indië *f* 4625.—; In Nederland, Nihil. Totaal *f* 4625.

Ontvangsten: In Indië *f* 43725.—; Van de Kerken in Friesland *f* 535.50. Uit de Generale Kas *f* 4819.50, samen *f* 5355.—. Totaal *f* 49080.—.

Uitgaven: In Indië *f* 45480.—; In Nederland *f* 3600. Totaal *f* 49080.—.

Men houde hierbij wel in 't oog, dat deze begrooting loopt over 17 maanden en niet slechts over een enkel jaar.

WEST SOEMBA

Zendingsterrein der Gereformeerde Kerken van NIJVERDAL (de westelijke helft „KAROENI”) en GRONINGEN (de oostelijke helft „ANAKALANG”) in samenwerking met de overige Geref. Kerken in de provinciën Groningen, Drenthe en Overijssel en de Oud Geref. Kerken in Bentheim en Oost Friesland.

De regeling der samenwerking in den arbeid der Zending loopt bij de onderscheiden groepen van Kerken, die met elkander een Zendingsterrein verzorgen, nog al aanmerkelijk uiteen. Inzonderheid betreft dit den invloed en het zeggenschap, die zijn toegekend aan de met de zendende Kerken medewerkende Kerken.

In geen enkele regeling is aan de deputaten der medewerkende Kerken zooveel invloed en zeggenschap toegekend als in het „*Accoord van samenwerking van de Gereformeerde Kerken der drie provinciën Groningen, Drenthe en Overijssel voor de Zending op Soemba.*”

Dit accoord dagteekent reeds van 1901 toen het door de particuliere synoden van deze Provinciën is vastgesteld. Later hebben ook de Kerken van Bentheim in Oost-Friesland zich hierbij aangesloten.

De zendende Kerk treedt als zoodanig op na daartoe door de particuliere Synode waartoe zij behoort te zijn uitgenoodigd. Het werk der beroeping geschiedt natuurlijk door de zendende Kerk, maar zij heeft zich daarbij te houden aan de aanwijzing der deputaten.

Voorts berust bij de deputaten heel de leiding dezer zending en het toezicht daarop, alsmede de correspondentie met de zendingsarbeiders en de zorg voor de finantiën.

Elke zendende Kerk wijst een deputaat aan en door elke particuliere synode worden twee deputaten benoemd met hun secundi.

De tegenwoordige deputaten zijn:

Van Groningen: Ds. S. Idema en Ds. R. Middelveld. Van Drenthe: Ds. H. A. Dijkstra en Ds. T. Gerber. Van Overijssel: Ds. A. Brouwer Jz. en Ds. W. L. Milo. Van Pruisen: Ds. J. E. Goudappel en Ds. G. Husmann.

Van de roepende Kerk te Groningen: Ds. G. H. A. van der Vegte.

Van de roepende Kerk te Appingedam: Ds. J. H. Lammertsma.

Van de roepende Kerk te Hoogeveen: Ds. J. Meijer.

Van de roepende Kerk te Kampen: Ds. H. H. Schoemakers.

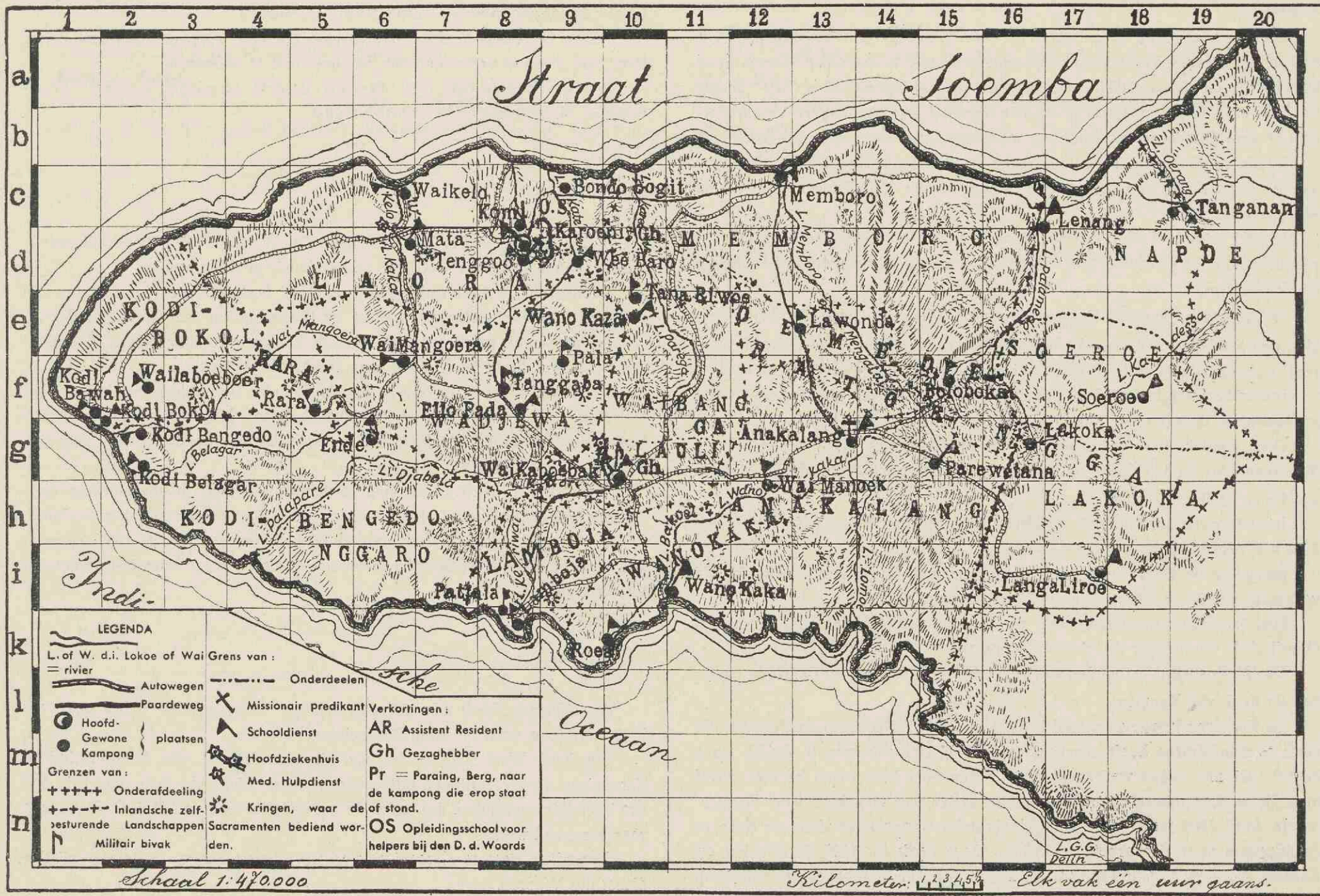
Van de roepende Kerk te Nijverdal: Ds. R. Hamming.

Het moderamen van deze deputaten is thans als volgt samengesteld: Ds. S. Idema, Praeses; Ds. A. Brouwer Jz., Scriba; Ds. J. H. Lammertsma, 2e Scriba; Jurriën Veldkamp, Quaestor; Ds. R. Middelveld, 2e Quaestor; Ds. W. L. Milo, correspondent.

Als Zendingsterrein hebben deze Kerken het eiland Soemba. Dit eiland heet een oppervlakte van 11.198 K.M.² Maar het is niet dicht bevolkt. Er wonen naar de laatste volkstelling op Soemba 181.624 inlanders, 89 Europeanen, 345 Chineezzen en 296 vreemde Oosterlingen, tezamen 182.354 zielen. Op het Zendingsterrein der Geref. Kerken op Midden-Java ten Zuiden wonen ruim 8.272.000 menschen en op Soemba nog geen 200.000. Dat verschil is groot.

WEST SOEMBA.		Memboro	S	c. 12
		Pala	VS	f. 9
		Pala	V.S	f. 9
Plaats en Arbeid.	Vak.	Patiala	S	k. 8
Anakalang	St. MP. S	f. 15 Rara	V.S	f. 5
Bolobokat	V.S	c. 9 Roea	S	p. 10
Bondo Bogit		f. 8 Soeroe	S	f. 18
Ello Pada	S	g. 6 Tana-Riwoe.	S	e. 10
Ende	S	d. 8 Tanggaba	V.S	f. 8
Karoeni	St. MP. V.S	f. 1 Tanganan		c. 19
Kodi Bawah	S	g. 2 Tenggoë St.	M.P. MH	d. 8
Kodi Belagar	S	g. 2 Wai Kaboebak Gh	S. HZV	g/h. 10
Kodi Bengedo	S	g. 2 Wai Kelo	S	c. 6
Kodi Bokol	V.S	c. 8 Wai Laboeboer	S	f. 2
Komi	Opl. S	g. 16 Wai Mangoera	V.S	f. 6
Lakoka		k. 8 Wai Manoek	S	h. 12
Lamboja	V.S	i. 17 Wano Kaka	V.S	i. 11
Langaliroe	S	e. 13 Wano Kaza	S	e. 10
Lawonda	S	c. 16/17 Wee-Baro	S	d. 9
Lenang	S			
Mata	V.S. MH	d. 6		

WEST SOEMBA.

De bevolking op Soemba staat ook op veel lager trap van beschaving dan op Java.

Soemba heeft twee afdelingen n.l. West-Soemba en Oost-Soemba. Of-schoon de afdeling West-Soemba beduidend kleiner is dan Oost-Soemba heeft het eene bevolking van 108.079 zielen terwijl de grootere afdeling Oost-Soemba slechts 74.275 inwoners telt. Dit staat in verband met de hoogere vruchtbaarheid en geschiktheid voor cultuur van het westen boven het oosten van het eiland.

Reeds geruimen tijd heeft de Zending op Soemba gearbeid. Zij is begonnen met de bearbeiding van Christelijke Savoeneesche kolonisten, die zich op Soemba vestigden.

In 1877 bezocht Teffer, een zendeling van het Ned. Zerid. Genootschap, het eiland Soemba en werden er Savoeneesche Gemeenten georganiseerd te Melolo en Kambaniroe.

Mede op aandrang van Resident Esser zond de Ned. Geref. Zend. Vereeniging den zendeling J. J. van Alphen in 1880 naar Soemba. Deze kwam in Juni 1881 op Soemba aan en heeft daar met heel veel moeite gewerkt tot 1893.

Intusschen was in 1889 heel Soemba, ook de arbeid onder de daarwonende Savoeneezen, overgenomen door de Zending van de Christ. Geref. Kerk.

Deze zond in 1890 zendeling W. Pos naar Soemba, die zich vestigde te Melolo en daar tot 1904 heeft gearbeid, toen hij door ernstige krankheid genoopt werd naar Holland te gaan.

In 1892 werd zendeling C. de Bruijn uitgezonden, die na het vertrek van J. J. van Alphen Kambaniroe als standplaats kreeg.

Zending de Bruijn heeft hier tal van jaren met veel zegen gewerkt. Hij verkreeg in 1928 op de meest eervolle wijze emeritaat.

Den 1sten Januari 1902 hebben de Kerken van Groningen, Drenthe en Overijsel de verzorging van Soemba aanvaard.

Ds. W. Pos werd verbonden aan de Kerk van Groningen en Ds. C. de Bruijn aan de Kerk van Kampen.

De Kerk van Hoogeveen zond in 1904 Ds. D. K. Wielinga naar Soemba, die eerst te Kambaniroe heeft gearbeid en in 1907 zich vestigde te Pajeti, waar hij tot 1921 met zegen werkzaam was. In genoemd jaar kwam hij met verlof naar Holland en moest op medisch advies afzien van terugkeer naar Soemba.

In April 1909 werd Ds. J. F. Colenbrander uitgezonden door de Kerk te Appingedam voor den arbeid te Melolo. Deze heeft tot 1928 de Zending op Soemba met veel vrucht gediend. Hij kwam dat jaar met verlof naar Holland.

De gezondheidstoestand van Mevrouw verbood hem na zijn verlof weer terug te keeren tot zijn gezegend arbeidsveld op Soemba.

Voorts is in den Medischen dienst op Soemba werkzaam geweest Dr. J. Berg, die thans is verbonden aan het hospitaal te Wonosobo.

Wat de Zending betreft is Soemba in drie terreinen verdeeld: West-Soemba, Midden-Soemba en Oost-Soemba.

Hoofddienst.

In den Hoofddienst is hier werkzaam Ds. W. van Dijk. Zijn standplaats is Karoeni, waar vroeger Ds. Krijger de missionair predikant was.

De snel zich uitbreidende arbeid op West-Soemba drong tot splitsing van dit terrein in twee deelen A. en B. en tot beroeping van een tweede dienaar.

Tot missionair predikant is nu door de Kerk te Groningen Ds. J. P. Luijendijk beroepen, die in Maart 1932 naar Soemba is vertrokken.

Het Westelijk deel, terrein A. zal Ds. W. van Dijk blijven bearbeiden; het Oostelijk deel, terrein B., met de landschappen: Memboro, Oembhoe Ratoe Nggai, Anakalang en Wanokaka, zal het arbeidsveld wezen van Ds. Luijendijk, die zich te Anakalang zal vestigen.

Op terrein A. heeft de Zending 11 gemeenten, waar de sacramenten worden bediend en 12 Goeroes Indjil; op terrein B. 3 gemeenten en 3 Goeroes Indjil.

In 1931 zijn hier 48 volwassenen en 30 kinderen gedoopt. In 1931 telden al de Gemeenten op West-Soemba tezamen 992 zielen, waaronder 594 toegelaten tot het H. Avondmaal.

Schooldienst.

West-Soemba heeft ruim 30 volksscholen. Deze scholen tellen ongeveer 2000 leerlingen, waarvan ruim 300 meisjes.

Ook heeft West-Soemba een z.g. Standaardschool, die is gevestigd te Karoeni en die 86 leerlingen telt, waarvan 12 meisjes. Aan deze school is ook een internaat verbonden, dat onder de bekwame leiding van Mej. G. Zigterman zeer gezegend werkt.

Bovendien staat te Karoeni ook de Opleidingsschool voor helpers bij den dienst des Woords.

In November 1931 is de docent Ds. L. P. Krijger na zijn verlof weer teruggekeerd naar Soemba om opnieuw weer een cursus tot opleiding van helpers te beginnen.

Voor dezen cursus zijn 18 leerlingen ingeschreven.

Medische dienst.

Te Waikaboebak is een Zendingshospitaal gebouwd, dat 78 bedden heeft. Aan het hoofd van dit hospitaal staat Dr. Veldstra als Geneesheer-Directeur.

Als hoofdverpleegster is aan dit hospitaal verbonden Mej. J. Vellenga. Voorts werken in dit ziekenhuis 6 verplegers en 6 verpleegsters met 14 bedienden. In 1931 zijn omstreeks 1500 patiënten opgenomen.

Ook heeft West-Soemba nog twee hulpziekenhuizen, één te Karoeni en één te Mata.

Te Waikaboebak woont ook de taalgeleerde van het Ned. Bijb. Gen. Dr. L. Onvlee.

M I D D E N S O E M B A

Zendingsterrein van de Gereformeerde Kerk te Hoogeveen in samenwerking met de overige Geref. Kerken in Groningen, Drenthe, Overijssel en de Oud Gereformeerde Kerken in Bentheim en Oost-Friesland.

De regeling der samenwerking van de Gereformeerde Kerken in Groningen, Drenthe, Overijssel, Bentheim en Oost-Friesland voor den arbeid der Zending op Soemba, is medegedeeld bij West-Soemba.

Deze regeling geldt niet alleen voor West-Soemba, maar ook voor Midden- en Oost-Soemba. We behoeven dus die regeling hier niet te herhalen.

Midden Soemba is het Zendingsterrein van de Geref. Kerk te Hoogeveen, in samenwerking met de andere Kerken der drie Provinciën c.a.

De regeering heeft Soemba in twee afdelingen verdeeld, n.l. *West Soemba* en *Oost-Soemba*. De Zending heeft echter Oost Soemba in twee terreinen gesplitst: *Midden Soemba* en *Oost Soemba*.

Het zendingsterrein: *Midden Soemba* is omstreeks 4500 K.M.² groot en telt een bevolking van ongeveer 44000 zielen. Het omvat de landschappen Kambora, Kadoemboel, Karita, Taboendoeng, Tawoei, Lewa, Tidas, Kanatang, Kapoendoek en Napoe.

Hoofddienst.

Op dit terrein is in den hoofddienst werkzaam Ds. P. J. Lambooy. Zijn standplaats is Pajeti, waar vroeger Ds. D. K. Wielenga als missionair predikant gewerkt heeft. Onder de leiding van Ds. Lambooy zijn er op dit terrein met hem in den hoofddienst werkzaam 6 Goeroes Indjil en 1 colporteur.

Te Kambaniroe, Pajeti en Waingapoe zijn de Gemeenten geïnstitueerd en hebben mitsdien een eigen Kerkeraad.

Behalve in deze geïnstitueerde Kerken worden doop en Avondmaal be- diend in de Gemeente te Parai Paha, Karita en Latang, terwijl er voorts nog op een zevental plaatsen geregeld wordt gearbeid.

In 1931 zijn op dit terrein 26 volwassenen en 47 kinderen gedoopt, tezamen 73.

Al de gemeenten op dit terrein telden begin 1932 met elkander 1093 zielen, waarvan 702 toegelaten tot het H. Avondmaal.

Schooldienst.

Midden-Soemba heeft 19 Zendingsscholen. Aan deze scholen zijn dertig Inl. onderwijzers werkzaam. Het getal leerlingen bedraagt omstreeks 1300.

Bovendien is te Pajeti de Christ. Normaalcurfus gevestigd, die hare leer-

lingen opleidt tot Inl. onderwijzer. Deze school staat onder de leiding van den heer T. Mobach. Zij telt 30 leerlingen, waarvan 28 jongens en 2 meisjes.

Pajeti is ook de gewone standplaats van den schoolopziener T. van Dijk, die het opzicht heeft over alle scholen op Soemba.

Medische dienst.

Reeds onderscheidene jaren heeft Pajeti een ziekenhuis. Een eigen missionair arts heeft dit ziekenhuis echter niet. De medische hulp wordt verleend door een officier van gezondheid, die door de Regeering is belast met den dienst voor de volksgezondheid.

Aan het hoofd van het ziekenhuis staat de gediplomeerde Europeesche verpleger D. H. Krijger. Deze is hier werkzaam met 5 Inl. verplegers en 2 Inl. verpleegsters, en 2 Inl. leerling-verpleegsters.

Pajeti's ziekenhuis heeft 48 bedden. In 1931 werden er omstreeks 900 patiënten opgenomen en aan ongeveer 3900 polikliniekpatiënten hulp verleend.

MIDDEN SOEMBA.		Pala Hora	f. 19
Plaats en Arbeid.		Pala Kahembi	S i. 30
Bata Kapedoe	S	Vak. Palenda Medita MB	g. 20
Kadahang	S	i. 24 Pameti Haeo	S g. 25
Kadoemboel		e. 21 Paoe	e. 21
Kambaniroe	S,GK	h. 30 Parai Bokoel	S m. 18
Kawango	S	h. 26 Paroekoet	n. 24
Koeroemanoe		h. 27 Pr. Langina	d. 20
Kondamara	S	n. 20 Pr. Liang (Mondoe)	S e. 23
Lambanapoe	S	h. 20 Pr. Pahang	V.S h. 21
La Oembak		i. 26 Pr. Pareha	S o. 22
Latang	V.S	m. 22 Raka Watoe	S e. 19
Lewa Pakoe	S	m. 23 Ramba Ngaro	S d. 22
Maka Minggit		i. 20 Tawoei	S s. 22
Melanggoe		i. 22 Tidas	m. 16
Mondoe		p/r 21 Wahang	r. 21
Napoe		e. 23 Wai Bara	n. 23
Pajeti	St MP. S. MH. GK.	c. 20 Waingapoe AR en C MB	S, GK h. 25
		h. 26 Watoe Mbialar	S 1. 17

O O S T - S O E M B A

als Zendingsterrein der Gereformeerde Kerk van APPINGEDAM, in samenwerking met de overige Geref. Kerken in de provinciën Groningen, Drenthe en Overijsel en de Oud-Gereformeerde Kerken in Bentheim en Oost-Friesland.

Ten slotte komt nu Oost-Soemba aan de beurt. Oost-Soemba is het Zendingsterrein van de Geref. Kerk te Appingedam, die dit terrein verzorgt in samenwerking met de andere Kerken van Groningen, Drenthe, Overijsel, Bentheim en Oost-Friesland.

De regeling der samenwerking van deze Kerken voor de Zending op Soemba is in het kort medegedeeld bij West-Soemba.

Het Oostelijk gedeelte van de Gouvernements-Afdeeling Oost-Soemba vormt het Zendingsterrein *Oost-Soemba*.

Dit terrein omvat de landschappen: Melolo, Rende Mangili, Waidjeloe, Massoe en Karera. Deze landschappen zijn met elkander omstreeks 35000 M². groot en tellen een bevolking van ongeveer 31000 zielen.

Het is dus het kleinste en minstbevolkte van de drie Zendingsterreinen waarin Soemba is verdeeld.

Hoofddienst.

Voor den hoofddienst op dit terrein, dat sinds het vertrek van Ds. Colenbrander vacant is geweest, is uitgegaan Ds. S. J. P. Goossens, die in 1931 is uitgezonden door de Kerk te Appingedam.

Naar het voornemen was, zou hij zich, zoodra Ds. v. Dijk op Soemba zou zijn teruggekeerd, te Melolo, de hoofdplaats van dit terrein gaan vestigen. In het verleden hebben hier Ds. W. Pos en Ds. J. F. Colenbrander gewerkt.

Thans zijn hier 5 Goeroes-Indijl werkzaam, die met Ds. Goossens dit terrein bearbeiten.

Te Melolo en te Petawang is de Gemeente geïnstituëerd. Voorts worden de Sacramenten geregeld bediend in de nog niet tot institueering gekomen Gemeenten te Mangilie, Baing, MaoeMaroe, Kananggan en Maoe Djawa, terwijl verder nog geregeld wordt gearbeid te Pahada, Maoe Ramba en Tana Bara.

In 1930 zijn op dit terrein 122 volwassenen gedoopt en 151 kinderen. Over 1931 zijn ons de cijfers nog niet gemeld.

Al de Gemeenten op dit terrein tellen tezamen 1131 zielen, waarvan 607 zijn toegelaten tot het H. Avondmaal. Op een bevolking van 31000 inwoners zijn er dus reeds meer dan 1100 Christenen.

Op geen enkel Zendingsterrein onzer Kerken, noch op Soemba, noch op Java is het percentage der bevolking, dat tot het Christendom behoort, zoo groot als op Oost-Soemba. Vele christenen op Oost-Soemba zijn echter geen Soembaneezen maar Savoeneezen.

Schooldienst.

Oost-Soemba heeft 17 volksscholen. Deze scholen hebben tezamen omstreeks 1000 leerlingen.

Medische dienst.

De medische dienst heeft op dit terrein nog niet veel te beteekenen.

Te Melolo is er een klein ziekenhuisje met 14 bedden en slechts 1 Inl. verpleger. Gemiddeld zijn er 4 patiënten opgenomen en komen er elken dag omstreeks 30 patiënten op de polikliniek.

De medische dienst is hier dus nog weinig ontwikkeld.

Finantiën.

Ten slotte laten we hier volgen een kort overzicht van de begrooting over 1932 voor de Soemba-Zending in haar geheel.

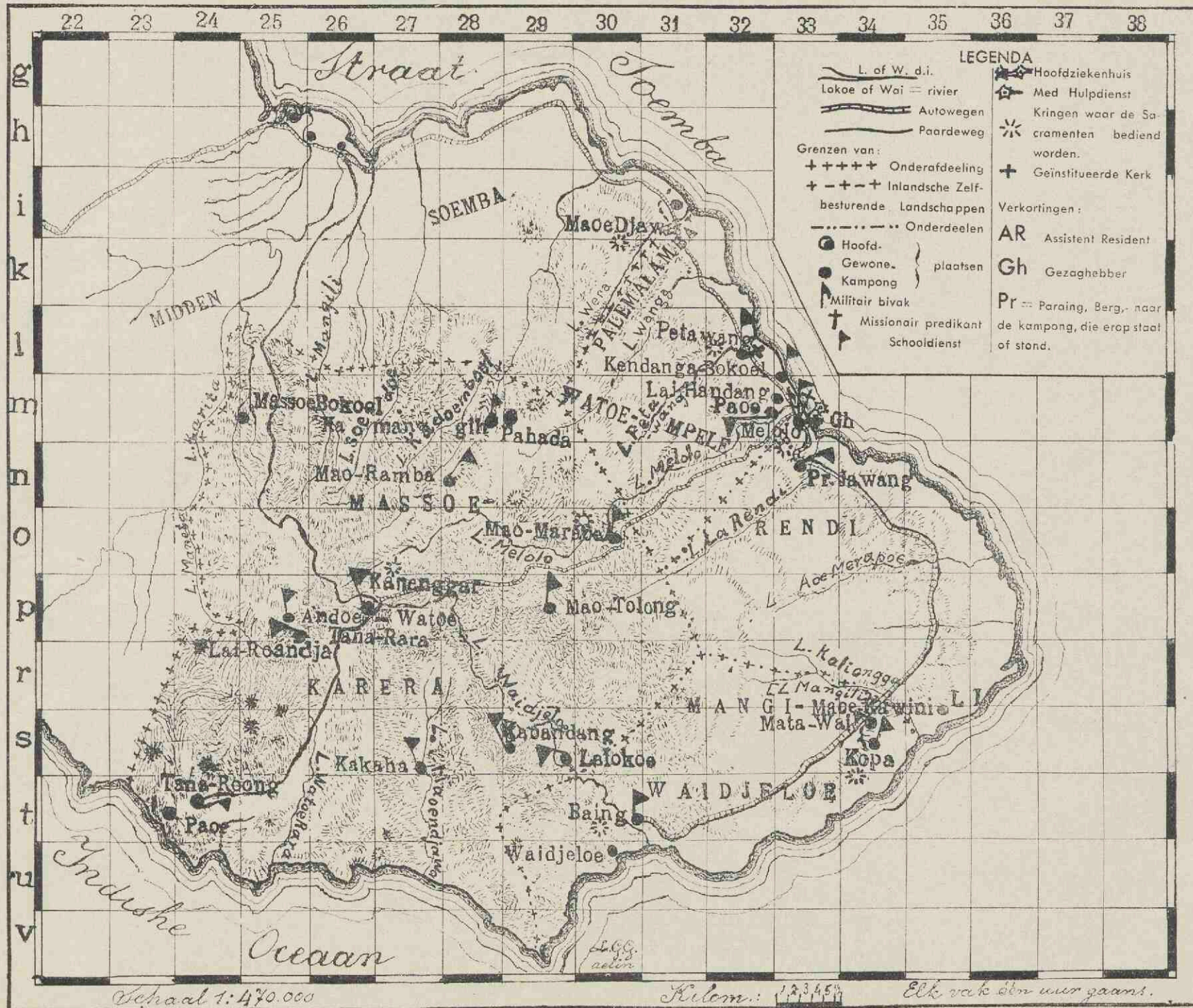
Uitgaven: Hoofddienst f 34633.59; Schooldienst f 12408.17; Internaten f 15880.62; Medische dienst f 10732.49; Verlofstraktementen f 5540.31; Passagegelden f 7297.35; Pensioenen f 8172.—; Generale Kas f 9876.—; Uitrustingskosten f 1850.—; Afschrijvingen f 7470.—; Diversen f 8389.47; totaal f 122650.—.

Ontvangsten: Giften, bijdragen en collecten enz. f 39000.—; Pinkstercollecten f 24500.—; Soemba-weken f 22900.—; Legaten in uitzicht f 1500.—; Diversen f 750.—; totaal f 88650.—.

Het tekort is geraamd op f 34000.—, welk bedrag men hoopt te dekken door buitengewone inkomsten en bezuiniging.

OOST-SOEMBA.		Maoe Kawini		
Plaats en Arbeid.		Vak.		
			Mao Maraoe	S 0.30
			Mao Ramba	S n. 28
Andoe Watoe	S	p. 25	Mao Tolong	S p. 29
Baing	S	t. 30	Massoe Bokoel	m. 24/25
Kabandang	S	s. 29	Matawai-Kopa	s. 34
Kakaha	S	s. 27	Melolo MB. Gh.	St MP. S. MH. GK. m. 33
Kamangili	S	m. 28	Pahada	m. 29
Kananggar	S	p. 26	Paoe	t. 23
Kedanga Bokoel	S	l/m 33	Paoe	S m. 32/33
Kopa-Matawai	S	s. 34	Petawang	S.GK 1.32
Lai Handang		m. 33	Pr. Jawang	S n. 33
Lai Roandja	S	p. 25	Tana Rara	p. 25
Lalokoe	S	s. 29	Tana Roong	t. 24
Maoe Djawa		i. 31	Waidjeloe	u. 30

OOST-SOEMBA.

2434314

